

Stöd till tjänster och infrastruktur på landsbygden

En uppföljning baserad på uppgifter om stöd inom landsbygdsprogrammet 2014–2022

Uppföljningen är gjord av Rita Wahlström

Varför görs denna uppföljning?

Denna rapport är en del av slututvärderingen av landsbygdsprogrammet under programperioden 2014–2022. Rapporten har granskats av Jordbruksverkets analysråd, som är en del i kvalitetssäkringen av Jordbruksverkets rapporter.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet för de svenska EU-programmen och ansvarar för att följa upp dem.

Uppföljningarnas syfte är att sprida kunskap om utfall och resultat och bidra till att stöden och programgenomförandet blir enklare och effektivare. De är även till för att möjliggöra utvärderingar som bedömer om programmet uppfyllt sina mål.

Sammanfattning

I landsbygdsprogrammet 2014–2022 har det varit möjligt att söka flera stöd som ska bidra till tjänster och infrastruktur på landsbygden. I den här uppföljningen visar vi bidraget från

- fyra investeringsstöd med syfte att främja lokal landsbygdsutveckling
- bredbandsstödet med syfte att öka informations- och kommunikationstekniken på landsbygden.

En tredjedel av landsbygdsbefolkningen har gynnats av investeringsstöden

Av landsbygdens 2,2 miljoner invånare har de fyra investeringsstöden gynnats cirka 30 procent. Målet är att 36 procent ska gynnas, och därmed har målet inte nåtts. Det finns fortfarande möjlighet att nå målet när alla stödärenden är avslutade.

Bredbandsstödet har gynnats cirka 2 procent av landsbygdsbefolkningen. Målet är att cirka 4,9 procent ska gynnas och har därmed inte nåtts. Sannolikt kommer det heller inte att nås när alla ärenden är avslutade.

Hela budgeten kommer inte att användas

De fyra investeringsstöden har haft en total budget på drygt 1,2 miljarder kronor, varav 86 procent har beviljats. Av det beviljade stödet har 78 procent betalats ut. Ett skäl till att hela budgeten inte kommer att användas är att Tillväxtverket inte har beviljat hela sin tilldelade budget. Tillväxtverket tilldelades nästan halva budgeten för två av investeringsstöden och har beviljat stöd motsvarande 17 procent av denna budget.

Bredbandsstödet har beviljat 4,6 miljarder kronor i stöd, varav 64 procent har betalats ut. Men många ärenden är ännu oavslutade.

Stor del av investeringsstöden till norra Sverige, men bredbandsstödet vanligast i söder

Den största delen av de fyra investeringsstöden har beviljats i Sveriges norra delar, särskilt i Norrbottens län. Mest stöd har gått till län där mellan 20 och 50 procent av befolkningen bor på landsbygden. Majoriteten av allt investeringsstöd har gått till service och fritid på landsbygden, till exempel dagligvarubutiker.

Av stödet till bredband har cirka 24 procent beviljats i Sveriges södra delar, framför allt i Västra Götalands län och Skåne län. Främst har stödet gått till företag, som står för 67 procent av det beviljade stödet. Företag och föreningar har dock gynnats ungefär lika många personer på landsbygden.

Rekommendationer

Baserat på uppföljningen och dess slutsatser presenterar vi här ett antal rekommendationer för utformning och uppföljning av liknande stöd till tjänster och infrastruktur på landsbygden i framtiden.

Undersök myndigheters behov av budget

Vissa myndigheter har inte utnyttjat den budget de har tilldelats för stöden som bidrar till tjänster och infrastruktur på landsbygden. För att försäkra sig om att stödet används där det behövs som mest är det därför angeläget att undersöka dessa myndigheters behov av budget för liknande stöd.

Undersök kostnadsskillnader mellan mottagare av bredbandsstöd

Företag och föreningar har gynnat nästan lika många personer, trots att företagen har tagit emot mer än dubbelt så mycket stöd. Det är därför intressant att undersöka varför företagens investeringar är så mycket dyrare än föreningarnas samt vilka olika faktorer som kan påverka kostnaden. Påverkande faktorer kan exempelvis vara lokala priser, markförhållanden och mängden ideellt arbete. Resultatet av en sådan undersökning kan bidra till att effektivisera utformningen av framtida stöd.

Innehåll

Inledning	6
Syfte och frågeställningar	6
Stöden som ingår i uppföljningen	8
Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)	9
Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)	9
Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5).....	10
Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)	10
Stöd till bredband (7.3).....	11
Metod och dataunderlag.....	13
Data från Jordbruksverkets handläggningssystem.....	14
Definition av landsbygdsbefolkning	14
Så mäter vi andelen landsbygdsbefolkning som har gynnats av stöden	17
Avgränsningar	18
Resultat av stöd för att främja lokal utveckling på landsbygden	19
Beviljade och utbetalade stöd	19
Typer av investeringar	26
Geografisk fördelning av stöd	34
Andelen av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av stöden	37
Resultat av stöd för att öka landsbygdens informations- och kommunikationsteknik	40
Beviljat och utbetalt stöd till bredband.....	40
Typer av investeringar med stöd till bredband.....	42
Geografisk fördelning av stöd till bredband	43
Andelen av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av stöd till bredband	48
Slutsatser	51
Stöd för att främja lokal utveckling på landsbygden (7.2, 7.4, 7.5, 7.6)..	51
Stöd för att öka informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (7.3).....	53
Referenser	56

Inledning

I många delar av Europa, inte minst i Sverige, flyttar allt fler in till större tätorter och lämnar landsbygden. Trenden bidrar till negativa effekter som geografisk avlägsenhet, minskande och åldrande befolkning i utflyttningsområdena, färre möjligheter till sysselsättning och försämrad livskvalitet på landsbygden (Tillväxtverket, 2021). Dessutom leder landsbygdens minskande befolkning och konkurrens från större tätorter till att landsbygden får ett sämre utbud på service samt olika typer av tjänster och infrastruktur som exempelvis dagligvarubutiker, bredband och näringsliv (Jordbruksverket 2019b, Tillväxtverket 2021).

Det svenska landsbygdsprogrammet är en del i EU:s strategi för en smart och hållbar tillväxt för alla. Programmet beviljar ekonomiskt stöd med det huvudsakliga målet att skapa en attraktiv landsbygd så att fler väljer att bo och verka där, det vill säga motverka de negativa effekterna av trenden som råder på landsbygden och möjliggöra en positiv landsbygdsutveckling. För att uppnå målet ses tillgång till välfungerande tjänster och infrastruktur som en förutsättning (Jordbruksverket 2019b).

I landsbygdsprogrammet 2014–2022 finns flera stöd med syfte att bidra till att förbättra tjänster och infrastruktur i landsbygdsområden:

- stöd till investeringar i småskalig infrastruktur
- stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden
- stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation
- stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer
- stöd till bredband.

I den här uppföljningsrapporten redovisar vi vad programmet har åstadkommit för att främja landsbygdsutveckling via dessa stöd. Rapporten visar vad stöden har resulterat i och utgör ett av underlagen till slututvärderingen av landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Syfte och frågeställningar

Uppföljningens syfte är att visa i vilken utsträckning landsbygdsprogrammets stöd för tjänster och infrastruktur 2014–2022 har bidragit till att 1) främja landsbygdens lokala utveckling 2) öka landsbygdens tillgänglighet till och användning av informations- och kommunikationsteknik. Inom de två områdena undersöker vi följande frågeställningar:

- Hur stor del av stödets budget har beviljats och betalats ut?
- Vilka typer av investeringar har stöden använts till?
- Var i Sverige har investeringarna gjorts?
- Hur stor andel av landsbygdsbefolkningen har gynnats av respektive stöd?

Genom att svara på frågorna besvaras även två av EU-kommissionens så kallade utvärderingsfrågor (eng. *common evaluation questions*, CEQ). Utvärderingsfrågorna beskrivs i detalj i avsnittet om metod och dataunderlag.

Stöden som ingår i uppföljningen

I uppföljningen ingår fem stöd till tjänster och infrastruktur på landsbygden. Stöden representerar så kallade delåtgärder i landsbygdsprogrammet 2014–2022 och ska bidra till mål inom 2 av programmets 18 fokusområden:

- Främja lokal utveckling på landsbygden (**fokusområde 6B**)
- Öka tillgängligheten till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (**fokusområde 6C**).

Fyra av stöden i uppföljningen ska bidra till fokusområde 6B och det femte stödet till fokusområde 6C. De två fokusområdena ingår i sin tur i en av landsbygdsprogrammets sex prioriteringar: social inkludering och ekonomisk utveckling på landsbygden.

Tabell 1 visar kopplingarna mellan fokusområde, stöd och delåtgärd. Den visar också exempel på vilka typer av investeringar som kan genomföras med respektive stöd. Stöden beskrivs mer utförligt i delavsnitten nedan.

Tabell 1 Stöd till tjänster och infrastruktur i landsbygdsprogrammet 2014–2022, delåtgärdernas koppling till fokusområden samt exempel på investeringar.

Fokusområde	Stöd (delåtgärd)	Exempel på investeringar
6B Främja lokal utveckling på landsbygden	Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)	Vägbelysning, mindre vägar, bryggor och broar
6B Främja lokal utveckling på landsbygden	Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)	Dagligvarubutiker, drivmedelsstationer, servicepunkter och idrotts- och fritidsanläggningar
6B Främja lokal utveckling på landsbygden	Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5)	Leder för vandring och MTB-cykling, badplatser, lekplatser och skyltar för turistinformation
6B Främja lokal utveckling på landsbygden	Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)	Överloppsbyggnader, hembygdsgårdar, gamla smedjor, parker, trädgårdar, murar och gårdsgårdar
6C Öka tillgängligheten till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik på landsbygden	Stöd till bredband (7.3)	Bredbandsnät, exempelvis för projektering, anläggningsmaterial och anläggningsarbete

Ansvar för att handlägga och besluta om stöden delas mellan olika myndigheter. Majoriteten av budgeten ansvarar länsstyrelserna för. Sametinget hanterar ärenden relaterade till rennäring och samisk kultur för stöden till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2), investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4), investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5) och till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6). Tillväxtverket har hand om vissa ärenden för stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5). Jordbruksverket sköter vissa ärenden inom stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6). Dessa myndigheter tar fram egna planer för hur beslut om stöd ska tas och vilka ansökningar som ska prioriteras när man beslutar om stöd (Jordbruksverket 2019b).

Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)

Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2) beviljas för att upprätta, förbättra eller utvidga exempelvis vägbelysning, byggnation av mindre vägar, bryggor, broar och pendelparkering samt utveckling av system för samåkning. Det kan även inkludera investering i förnybar energi och energibesparing. Förutsättningen är att investeringen är till allmänhetens nytta (Jordbruksverket 2019b). Stödet har syftet att bidra till att landsbygdsbefolkningen får en ökad livskvalitet och en tryggare utomhusmiljö.

Godkända utgifter är inköp av nytt material, tjänster för uppförande och upprustning av småskalig infrastruktur och konsulttjänster för investeringens planering och genomförande (Jordbruksverket 2019b).

Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)

Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4) ska utveckla, förbättra och tillvarata lokal service samt möjliggöra aktiviteter för idrott och fritid på landsbygden. Stödet är väsentligt för att bidra till landsbygdsprogrammets mål att öka landsbygdens attraktivitet, bland annat genom att utveckla den service som finns där (Jordbruksverket 2019b).

Lokal service handlar om att behålla eller utveckla lokala tjänster som livsmedelsbutiker, drivmedelsstationer och servicepunkter. Det kan exempelvis vara investeringar i gårdsbutiker och bygdegårdar. Det finns även möjlighet att få stöd för distributions- och logistiklösningar som underlättar koordineringen av varustransporter. Stödet är inte exklusivt för kommersiell service utan kan kombineras med mer offentliga tjänster, till exempel post- och pakethantering samt apotek.

För investeringar i fritid på landsbygden handlar stödet om att behålla eller utveckla anläggningar för idrotts- och fritidsaktiviteter samt samlingslokaler.

Det syftar specifikt till att utöka aktiviteter inom idrott, kultur och övriga fritidssysselsättningar. Stödet möjliggör på så sätt etableringen av nya servicesystem som kan bidra till att förebygga landsbygdens problem med avstånd och gleshet (Jordbruksverket 2019b).

Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5)

Syftet med stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism (delåtgärd 7.5) är att skapa möjligheter till rekreation för allmänheten och förutsättningar för turism. Den infrastruktur som investeringarna bidrar till ska därmed vara fri för allmänheten att använda. Det kan exempelvis vara leder för vandring, cykling eller ridning och platser för nöje, såsom bad- och lekplatser. Det inkluderar investeringar för att röja och skylta stigar och leder genom skog- och markområden. Det går också att få stöd för att ta fram turistinformation, till exempel i form av informationsskyltar och inköp av tjänster och programvaror för att sprida information om bygden och dess arv. Det är utifrån landsbygdens resurser, det vill säga dess arv i form av kultur och miljö, som möjligheterna till rekreation och turism ska skapas (Jordbruksverket 2019b). På så sätt är stödet tänkt att bidra till lokal utveckling på landsbygden och till att den är en attraktiv plats att leva och verka på.

Förutom via länsstyrelserna är det möjligt att söka stödet via utlysningar¹ från Tillväxtverket (Jordbruksverket 2019b). Utlysningarna prioriterar att bevilja stöd till att utveckla besöksmål inom natur- och kulturturism. Fokus ligger på att utveckla leder som besöksmål för de populära aktiviteterna vandring och mountainbikecykling. Sådana investeringar är tänkta att leda till attraktiva kulturella och kvalitetssäkrade infrastrukturer som bidrar till hela den turistiska upplevelsen. Därför prioriteras ansökningar från regionala turistorganisationer och samordnare för vandringsleder (Tillväxtverket, 2022).

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6) syftar till att i form av projekt göra landsbygdsområden till attraktiva och aktiva miljöer för boende och besökare. Miljöerna som utvecklas kan vara i odlingslandskap, renkötselområden, kulturhistoriska byggnader och bebyggelser samt i trädgårdar och parker. Det kan också vara små biotoper och andra naturmiljöer av värde som utvecklas. Huvudsakligen går stödet till restaurering samt om- och tillbyggnationer (Jordbruksverket 2019b).

¹ En utlysning syftar i detta fall till att en bestämd summa pengar blir tillgänglig att ansöka om under en viss tid för att investeras i ett specifikt område.

Förutom natur- och kulturmiljöer av värde kan utgifter även gå till att utveckla mötesplatser samt besöks- och turistmål i de områdena. Det kan exempelvis vara infrastruktur på en hembygdsgård med information om landsbygdsområdet där gården ligger (Jordbruksverket 2019b).

Stöd till bredband (7.3)

Stöd till bredband (delåtgärd 7.3) ska öka tillgången till bredbandsnät, specifikt bredbandsnät med hög överföringskapacitet. Exempel på utgifter som går att få stöd för är teknisk planering, kostnadsberäkning, material och arbete för anläggning av grundläggande infrastruktur, byggbesiktning och allmänna utgifter som byggprojektledning.

Stödet är tänkt att finansiera investeringar i bredbandsinfrastruktur som inkluderar uppbyggnad, förbättringar, utökningar och leverans av åtkomsten till bredband och digital offentlig förvaltning. Bland de tekniker som går att få stöd för är fibernät, uppgraderat koppar- och kabel-tv-nät (VDSL och DOCSIS3.0) samt under vissa förutsättningar radiolänkar (Jordbruksverket 2019b). De ses som snabba och säkra och har jämna signalöverföringar vid användning. Investeringen ska endast ske i landsbygdsområden som saknar nät med denna höga överföringskapacitet. Området ska bedömas sakna kommersiell lönsamhet att bygga ut bredband på enligt en officiell marknadsanalys. Jordbruksverket kräver att bredbandsnät som man har fått stöd för är öppna, så att abonnenter kan välja vilken bredbandstjänstleverantör de vill.

Hur stor andel av utgifterna som går att få stöd för varierar mellan länen (se tabell 2). Variationen beror exempelvis på markförhållanden och de regionala kostnaderna för utbyggnad av bredband.

Tabell 2 Andelen av utgifterna som går att få stöd för när man söker stöd till bredband.
Källa: Jordbruksverkets webbplats.

Län	Andel av utgifterna som går att få stöd för
Blekinge län	70 %
Dalarnas län	60 %
Gotlands län	Bredbandsstödet finns inte på Gotland
Gävleborgs län	60 %
Hallands län	60 %
Jämtlands län	50 %
Jönköpings län	60 %
Kalmar län	40 %
Kronobergs län	60 %
Norrbottnens län	70 %
Skåne län	40 %
Stockholms län	60 %
Södermanlands län	60 %

Län	Andel av utgifterna som går att få stöd för
Uppsala län	60 %
Värmlands län	75 %
Västerbottens län	70 %
Västernorrlands län	60 %
Västmanlands län	60 %
Västra Götalands län	50 %
Örebro län	40 %
Östergötlands län	60 %

Metod och dataunderlag

Uppföljningen ska bidra med svar på två av EU-kommissionens utvärderingsfrågor, så kallade *common evaluation questions* (CEQ). Frågorna representerar var sitt fokusområde i landsbygdsprogrammet:

- **CEQ 17 (fokusområde 6B):** I vilken utsträckning har landsbygdsprogrammet främjat lokal utveckling på landsbygden?
- **CEQ 18 (fokusområde 6C):** I vilken utsträckning har landsbygdsprogrammet bidragit till ökad tillgång till, användning av och kvalitet på informations- och kommunikationsteknik (IKT) i landsbygdsområden?

Utvärderingsfrågorna är obligatoriska att besvara enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013. Frågorna används för att granska genomförandet av landsbygdsprogrammet och beskriva vilka effekter det har haft. Totalt finns 18 utvärderingsfrågor för landsbygdsprogrammet.

För att utvärderingsfrågorna för landsbygdsprogrammet ska kunna besvaras ger European Evaluation Helpdesk for rural development riktlinjer och rekommendationer. Rekommendationerna är att använda olika indikatorer som mått på landsbygdsprogrammets resultat. Indikatorerna gör det möjligt att bedöma i vilken grad programmet har uppnått sitt mål och att besvara utvärderingsfrågorna. Det är inte obligatoriskt att följa riktlinjerna, men de förmedlar vad som förväntas för att besvara utvärderingsfrågorna.

Det som krävs för att besvara CEQ 17 och CEQ 18 är främst så kallade målkriterier. I detta fall är målkriteriet andelen av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av de åtgärder som har genomförts inom fokusområde 6B och 6C.

Målkriterierna följs även av ett målvärde som är en uppskattning av hur många invånare som förväntas gynnas. Uppföljningen visar utfallet för indikatorn i förhållande till målvärdena.

Tabell 3 Målbildikatorer som används för att besvara utvärderingsfrågorna CEQ 17 och CEQ 18 i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Utvärderingsfråga	Målbildikator	Målvärde 2025
CEQ 17 I vilken utsträckning har landsbygdsprogrammet främjat lokal utveckling på landsbygden?	Andel av landsbygdsbefolkningen som gynnas av förbättrade tjänster/infrastrukturer	Cirka 2 659 000 gynnade invånare
CEQ 18 I vilken utsträckning har landsbygdsprogrammet bidragit till ökad tillgång till, användning av och kvalitet på informations- och kommunikationsteknik (IKT) i landsbygdsområden?	Andel av landsbygdsbefolkningen som drar nytta av nya eller förbättrade tjänster/infrastrukturer (informations- och kommunikationsteknik)	Cirka 361 000 gynnade invånare

Data från Jordbruksverkets handläggningssystem

Alla data i rapporten kommer från Jordbruksverkets beslutsstödsystem BLIS. Uppgifterna i BLIS kommer från handläggningssystemet FLIT och från e-tjänsten som används för att söka stöd.

Alla data från BLIS gäller tidsperioden 2014–2022 till och med den 22 juni 2022, förutom data om budget som hämtades 10 januari 2023. Majoriteten av stöden har redan beviljats under denna period, och under större delen av 2022 är det inte längre möjligt att söka stöd. Ärenden som är slututbetalda är inte nödvändigtvis helt avslutade förrän senare under 2022 och efterföljande år, beroende på hur lång tid varje investering kan ta. För att använda så fullständiga uppgifter som möjligt inkluderar vi slututbetalda ärenden vars datum för slututbetalning saknas. Vissa uppgifter exkluderas, för att nå så hög kvalitet som möjligt i beräkningarna. Exempelvis exkluderas framtida slututbetalningsbelopp, då dessa kan skilja sig från beviljade belopp.

Definition av landsbygdsbefolkning

I uppföljningen tillämpar vi EU:s definition av landsbygd och landsbygdsbefolkning, eftersom det är vad programmets indikatorer och mål för fokusområde 6B och 6C utgår ifrån (Jordbruksverket 2019b). Definitionen används för att ta reda på andelen av Sveriges landsbygdsbefolkning som har gynnats av stöden.

Landsbygdsbefolkningen är invånarna i landsbygds- och mellanliggande län

Vi utgår från en definition av landsbygdsbefolkning som delar in Sveriges län i tre kategorier: landsbygds- och mellanliggande län och storstadslän. Kategorierna motsvaras av så kallade NUTS3-regioner, som används av EU.

Vilken kategori ett visst län tillhör avgörs av hur stor andel av länets totala befolkning som bor i glesbefolkade områden, det vill säga ett område med mindre än 5 000 invånare totalt och mindre än 300 invånare per kvadratkilometer:

- **landsbygdslän:** mer än 50 procent av befolkningen bor i glesbefolkade områden
- **mellanliggande län:** 20–50 procent av befolkningen bor i glesbefolkade områden
- **storstadslän:** mindre än 20 procent av befolkningen bor i glesbefolkade områden.

Landsbygdsbefolkningen räknas i uppföljningen som invånarna i Sveriges landsbygdslän och mellanliggande län, totalt 7 428 887 invånare av Sveriges 9 555 893 invånare år 2013 (Jordbruksverket 2019b, se tabell 4).

Tabell 4 Andelen av Sveriges befolkning på 9 555 893 invånare som ska gynnas av programmet, tagen från landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Sveriges befolkning 2013	Andel av befolkningen
Landsbygdslän	16 %
Mellanliggande län	62 %

Klassificeringen av ett län kan ändras om det mest tätbefolkade området i länet har en tillräckligt stor befolkning. Ett landsbygdslän blir istället mellanliggande om det finns mer än 200 000 invånare i en tätort som utgör minst 25 procent av hela länets befolkning. Ett mellanliggande län blir ett storstadslän om en tätort med mer än 500 000 invånare utgör 25 procent av länets befolkning (Eurostat u.å.). Tabell 5 visar hur Sveriges län är fördelade baserat på denna definition.

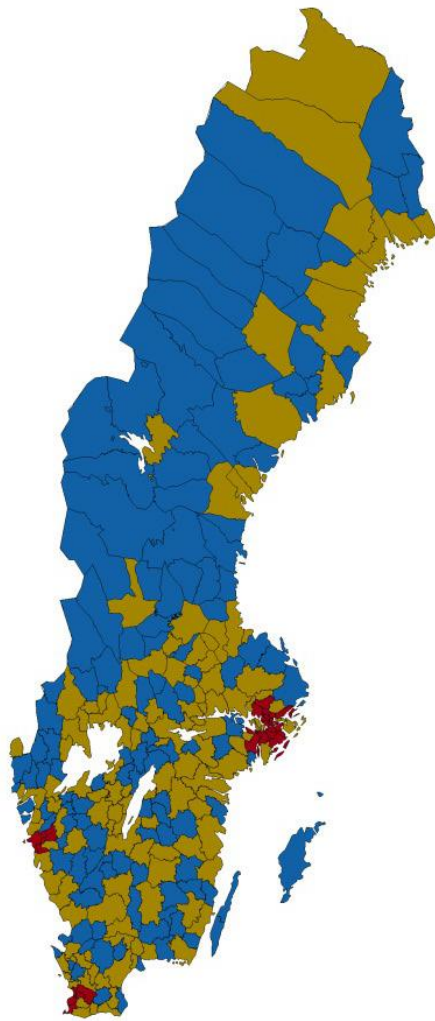
Tabell 5 Sveriges län indelat i olika kategorier enligt EU:s NUTS3-kategorisering.

Län	Kategori
Blekinge län	Landsbygdslän
Dalarnas län	Landsbygdslän
Gotlands län	Landsbygdslän
Gävleborgs län	Mellanliggande län
Hallands län	Mellanliggande län
Jämtlands län	Landsbygdslän
Jönköpings län	Mellanliggande län
Kalmar län	Landsbygdslän
Kronobergs län	Landsbygdslän
Norrbottnens län	Mellanliggande län
Skåne län	Mellanliggande län
Stockholms län	Storstadslän
Södermanlands län	Mellanliggande län

Län	Kategori
Uppsala län	Mellanliggande län
Värmlands län	Mellanliggande län
Västerbottens län	Landsbygdslän
Västernorrlands län	Landsbygdslän
Västmanlands län	Mellanliggande län
Västra Götalands län	Mellanliggande län
Örebro län	Mellanliggande län
Östergötlands län	Mellanliggande län

Indelningen av landsbygdsbefolkningen i län grundar sig i behovet att besvara utvärderingsfrågorna från EU. Men det kan också vara värdefullt att dela in landsbygdsbefolkningen på kommunnivå. Det beror på att svenska myndigheter generellt utgår från kommuner istället för län och det därmed blir möjligt att jämföra med dessa myndigheters rapporter.

För att undersöka hur stöden till tjänster och infrastruktur har fördelats i Sverige har vi utifrån NUTS3-kategoriseringen delat in även kommuner i kategorierna landsbygd, mellanliggande och storstad. Det ger en mer rättvis bild av stödfördelningen i landet, eftersom även storstadslän har landsbygdsområden och därmed en tilldelad budget. Enligt denna kategorisering (se figur 1) finns det 29 storstadskommuner, 131 mellanliggande kommuner och 130 landsbygdskommuner (Tillväxtanalys, 2014).

Kommuntyper	
■	< 20 % av befolkningen i rurala områden + samlad folkmängd på > 500 000 (29)
■	övriga med < 50 % befolkning i rurala områden (131)
■	=> 50 % befolkning i rurala områden (130)

Figur 1 Indelning av Sveriges kommuner i landsbygdskommuner, mellanliggande kommuner och storstadskommuner, baserat på EU:s NUTS3-kategorier. Källa: Tillväxtanalys.

Så mäter vi andelen landsbygdsbefolkning som har gynnats av stöden

Hur många personer som gynnas av stödet uppges av mottagaren av stödet vid två tillfällen: vid ansökan om stöd och vid slututbetalningen av stödet i slutet av stödperioden. Vid det första tillfället uppges antalet personer på landsbygden som stödet förväntas gynna, medan det vid slututbetalningen uppges hur många personer som faktiskt har gynnats.

Stöd för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B)

Vid beräkningen av andelen som har gynnats av de fyra investeringsstöden (delåtgärd 7.2, 7.4, 7.5 och 7.6) inom fokusområde 6B har vi genomfört vissa justeringar. Justeringarna görs på grund av att EU:s Helpdesk har uppmärksammat att beräkningen av andelen kan resultera i siffror som överdriver resultatet. Trots att genomförandet av investeringar med dessa stöd var lågt hade många målvärden redan uppnåtts vid slutet av 2018 (Europeiska kommissionen, 2020). Antalet personer som anses komma att gynnas och antalet som uppges ha gynnats kan i flera fall vara för stort i förhållande till befolkningen i området och till vad som investeras.

En justering går ut på att varje ärende som överstiger 3 000 gynnade personer har ändrats till 3 000. Ytterligare en justering är att investeringar som sker på exakt samma geografiska position har tagits bort. På så vis reflekteras det verkliga antalet personer som gynnas av stöden på ett bättre sätt.

Stöd för att öka informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (fokusområde 6C)

I antalet som gynnas av stöd till tjänster och infrastruktur inom informations- och kommunikationsteknik (stöd till bredband, delåtgärd 7.3) ingår personer som är anslutna till bredbandsnätet i området såväl som personer som inte är det. På så sätt fångas både de som direkt gynnas av möjligheten till bredbandsuppkoppling och de vars potential att bli anslutna har ökat.

Inga justeringar är nödvändiga av de uppgifter om antalet gynnade personer som har lämnats av de som har fått stöd. Antalet personer är baserat på bredbandsnätets uppkoppling till hushåll och antalet personer i hushållen, vilket innebär att uppgifterna kan anses stämma väl med verkligheten. Därför påverkas inte resultatet av dubbelräkning, och dubletter behöver därmed inte hanteras.

Avgränsningar

De stödärenden och måldata som gäller projekt inom Leader ingår inte i denna uppföljning. Leader är en metod för lokalt ledd utveckling och omfattas av särskilda riktlinjer för hur resultat och effekter av investeringarna ska följas upp.

Utvärderingsfrågan CEQ 18 handlar om hur många som har gynnats av ökad tillgång till, användning av och kvalitet på bredband. Det exakta antalet gynnade av ökad användning och förbättrad kvalitet är svårt att ange, eftersom det saknas tillgängliga data. Därmed exkluderas dessa två dimensioner av utvärderingsfrågan. Ökad tillgång till bredband är fokus i uppföljningen och i besvarandet av utvärderingsfrågan.

Resultat av stöd för att främja lokal utveckling på landsbygden

I det här avsnittet besvarar vi frågeställningarna och presenterar resultatet för fyra av de fem stöden som ska bidra till tjänster och infrastruktur på landsbygden:

- stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2)
- stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4)
- stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (delåtgärd 7.5)
- stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6).

De fyra investeringsstöden hör till landsbygdsprogrammets fokusområde 6B, att främja landsbygdens lokala utveckling. Svaren på frågorna bidrar till att besvara utvärderingsfråga CEQ 17.

Beviljade och utbetalade stöd

Här presenteras antal ärenden, beviljat belopp och utbetalt belopp för de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B). Det specificeras i vilket län stödet har beviljats. Hur stor summa som har varit möjlig att bevilja inom respektive stöd beror självfallet på dess budget. Myndigheterna har dessutom ofta en möjlighet att bevilja belopp något över budget, eftersom det är osannolikt att allt stöd som beviljas blir utbetalat.

Över 1 miljard kronor (1 071 miljoner kronor) har beviljats i stöd för de fyra investeringsstöden. Tabell 6 visar att 78 procent har betalats ut (832 miljoner kronor) och att 72 procent har slututbetalats (771 miljoner kronor). Stöden omfattas av totalt 2 010 beviljade stöd-ärenden, varav 1 628 har slututbetalats.

Av tabell 6 framgår också att det är stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4) som har störst budget, medan stöd till småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2) har den minsta budgeten.

Tabell 6 Fördelning och användning av budget för de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Stöd (delåtgärd)	Budget (miljoner kronor)	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd av budget (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Slututbetalt stöd (miljoner kronor)
Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)	25,7	42	26,5	103	0,6	24,8	24,6
Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)	757,6	1 355	678,6	90	0,5	555,5	531,1
Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5)	210,6	156	136,0	65	0,9	89,9	77,5
Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)	249,9	457	229,6	92	0,5	161,9	137,9
Samtliga stöd	1 243,8	2 010	1 070,6	86	0,5	832,1	771,1

Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)

Stödet har en budget på 25,7 miljoner kronor. Totalt har 42 ärenden beviljats stöd, vilket motsvarar 26,5 miljoner kronor. Det är cirka 800 000 kronor eller 3 procent mer än stödets budget. Tabell 7 visar att mest stöd till investeringar i småskalig infrastruktur har beviljats i länen med störst budget: Norrbottens län, Västra Götalands län, Jämtlands län och Skåne län.

Tabell 7 Beviljat och utbetalt stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Myndighet	Budget (miljoner kronor)	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd av budget (procent)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Blekinge län	0,4	0,4	100	1	0,4	0,4	100
Dalarnas län	1,4	1,4	106	3	0,5	1,3	94
Gotlands län	0,6	0,6	100	2	0,3	0,6	100
Gävleborgs län	1,4	1,4	100	2	0,7	1,4	100
Hallands län	1,1	1,1	100	2	0,5	1,1	100
Jämtlands län	2,5	2,5	104	3	0,8	2,4	96
Jönköpings län	1,1	1,1	100	1	1,1	1,1	100
Kalmar län	1,1	1,1	100	1	1,1	1,1	100
Kronobergs län	0,4	0,4	100	2	0,2	0,4	100
Norrbottnens län	4,7	4,7	115	6	0,8	4,0	85
Skåne län	2,4	2,4	100	2	1,2	2,4	100
Stockholms län	1,3	1,3	100	1	1,3	1,3	100
Södermanlands län	0,9	0,9	100	1	0,9	0,9	100
Uppsala län	0,8	0,8	100	1	0,8	0,8	100
Värmlands län	0,3	0,3	107	1	0,3	0,3	94
Västerbottens län	0,6	0,6	100	1	0,6	0,0	0
Västernorrlands län	0,3	0,3	100	2	0,2	0,3	100
Västmanlands län	0,7	0,7	100	2	0,3	0,7	100
Västra Götalands län	3,4	3,4	100	4	0,9	3,4	99
Örebro län	0,3	0,3	45	1	0,3	0,2	51
Östergötlands län	1,0	1,0	102	3	0,3	1,0	98
Samtliga län	26,5	26,5	102	42	0,6	24,8	94

Varje länsstyrelse har i genomsnitt beviljat två ärenden stöd. Den genomsnittliga beviljade stödsumman varierar dock stort mellan de handläggande myndigheterna. Vissa länsstyrelser, som i Kronobergs och Västernorrlands län, har några hundra tusen kronor i genomsnittlig beviljad summa. Andra länsstyrelser, som i Stockholms och Skåne län, har i genomsnitt beviljat över 1 miljon kronor i stöd.

Tabell 7 visar också att 94 procent av det beviljade stödet har betalats ut, vilket omfattar nästan alla ärenden. Ett undantag är att endast ungefär hälften av de beviljade ärenden från Örebro län och inga av Västerbottens läns beviljade ärenden var utbetalade när datauttaget gjordes.

Eftersom varje län har relativt få ärenden har budgeten i många av länen använts på så sätt att höga genomsnittliga belopp har beviljats per ärende i förhållande till budgeten.

Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)

Stödet till investeringar i service och fritid på landsbygden har en budget på 758 miljoner kronor, varav 90 procent har beviljats (se tabell 8). Stödet omfattas av 1 355 beviljade ärenden som motsvarar ett totalt beviljat belopp på knappt 679 miljoner kronor.

Tabell 8 Beviljat och utbetalt stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Myndighet	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Blekinge län	11,9	35	0,3	8,8	74
Dalarnas län	28,2	92	0,3	25,3	90
Gotlands län	12,0	20	0,6	11,8	98
Gävleborgs län	22,3	57	0,4	17,9	81
Hallands län	26,3	44	0,6	20,9	79
Jämtlands län	60,4	88	0,7	49,9	83
Jönköpings län	20,9	54	0,4	17,1	82
Kalmar län	24,9	72	0,3	19,5	78
Kronobergs län	15,5	49	0,3	14,5	94
Norrbottnens län	104,8	122	0,9	90,0	86
Skåne län	25,4	55	0,5	19,6	77
Stockholms län	44,8	85	0,5	39,3	88
Södermanlands län	13,5	30	0,4	10,3	76
Uppsala län	17,4	40	0,4	13,5	77
Värmlands län	29,1	50	0,6	23,3	80
Västerbottens län	79,1	128	0,6	59,8	76
Västernorrlands län	31,9	66	0,5	24,6	77
Västmanlands län	10,2	21	0,5	7,5	74
Västra Götalands län	54,4	130	0,4	45,9	84
Örebro län	15,0	41	0,4	11,4	76
Östergötlands län	29,8	75	0,4	24,5	82
Samtliga län	677,8	1 354	0,5	555,5	82
Sametinget	0,8	1	0,8	0,0	0
Samtliga myndigheter och län	678,6	1 355	0,5	555,5	82

Tabell 8 visar också att 18 procent av det beviljade stödet inte har betalats ut. Ärendena som inte är slututbetalda motsvarar 17 procent av alla beviljade ärenden. Minst andel av sitt beviljade stöd har Blekinge och Västmanlands län betalat ut (båda har betalat ut 74 procent). Totalt återstår 107 miljoner kronor (16 procent) av det beviljade stödet som kan betalas ut.

Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5)

Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation har en budget på 210 miljoner kronor. Inom stödet har 156 ärenden beviljats, vilket motsvarar 136 miljoner kronor (se tabell 9).

Länsstyrelserna och Sametinget har beviljat minst 99 procent av sin tilldelade budget. Trots det är det bara 65 procent av stödets totala budget som har beviljats. Det beror på att 47 procent av stödets budget tilldelats Tillväxtverket, som har beviljat 17 procent av sin budget (7 ärenden).

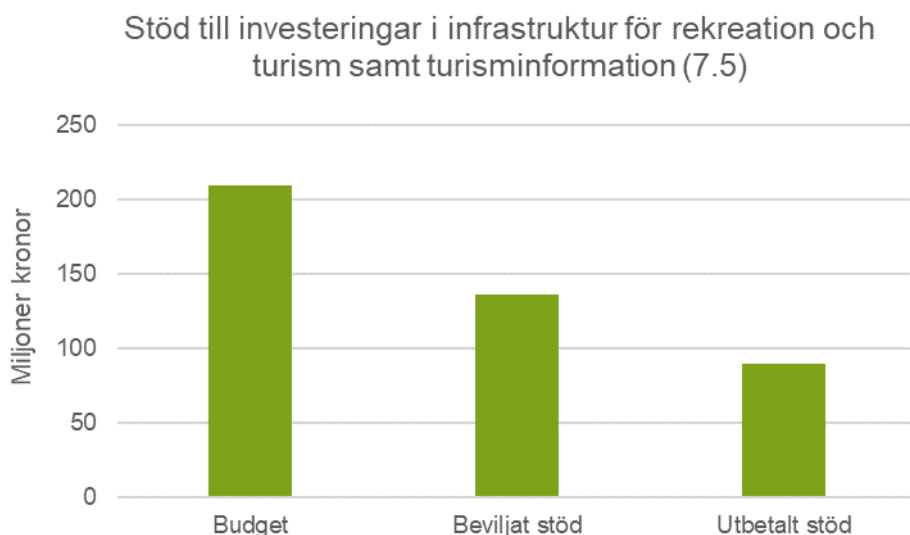
Tabell 9 Beviljat och utbetalt stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (delåtgärd 7.5) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Myndighet	Budget (miljoner kronor)	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd av budget (procent)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Blekinge län	1,9	1,9	101	3	0,6	1,0	56
Dalarnas län	7,0	7,1	101	6	1,2	5,7	81
Gotlands län	2,9	2,9	99	2	1,4	2,8	96
Gävleborgs län	4,9	5,0	102	9	0,6	4,5	90
Hallands län	3,9	4,2	107	3	1,4	3,9	94
Jämtlands län	9,8	10,9	112	14	0,8	8,5	78
Jönköpings län	5,0	5,0	100	5	1,0	5,0	100
Kalmar län	3,6	3,8	103	11	0,3	3,3	88
Kronobergs län	3,4	3,6	105	3	1,2	3,4	95
Norrbottens län	15,4	16,2	105	13	1,2	12,1	75
Skåne län	6,0	7,4	123	6	1,2	4,6	62
Stockholms län	1,4	1,5	108	4	0,4	1,4	92
Södermanlands län	2,3	2,4	107	4	0,6	1,3	52
Uppsala län	5,1	5,1	101	14	0,4	4,1	79
Värmlands län	3,5	3,5	100	4	0,9	1,2	35
Västerbottens län	11,4	11,5	101	14	0,8	7,3	63
Västernorrlands län	4,7	4,9	105	8	0,6	4,5	92
Västmanlands län	2,2	2,5	116	1	2,5	2,2	86
Västra Götalands län	11,3	12,9	114	15	0,9	10,2	79

Myndighet	Budget (miljoner kronor)	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd av budget (procent)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Örebro län	3,0	4,3	141	5	0,9	1,3	31
Östergötlands län	2,5	2,6	106	4	0,7	1,4	53
Samtliga län	111,1	119,1	107	148	0,8	89,8	75
Sametinget	0,2	0,2	108	1	0,2	0,2	93
Tillväxtverket	98,6	16,7	17	7	2,4	0,0	0
Samtliga myndigheter och län	209,8	136,0	65	156	0,9	89,9	66

Tabell 9 visar även att 66 procent av det beviljade stödet har betalats ut. Flera län har betalat ut 100 procent av sin budget, till exempel Stockholms län, Västmanlands län, Kronobergs län, Hallands län och Jönköpings län. Samtidigt finns det län där större delen av det beviljade stödet inte har betalats ut, till exempel Värmlands län (35 procent utbetalt stöd) och Örebro län (31 procent utbetalt stöd). Av det beviljade stöd som Tillväxtverket har handlagt har inget betalats ut.

Gapet mellan det beviljade och det utbetalda stödbeloppet är relativt stort (se figur 2). Skillnaden mellan budget och beviljat stöd beror på Tillväxtverkets låga andel beviljat stöd. Fortfarande finns det ärenden som inte är slututbetalda. Detta betyder att ytterligare knappt 37 miljoner kronor kan betalas ut, vilket motsvarar cirka 27 procent av det beviljade stödbeloppet.

Figur 2 Budget samt beviljat och utbetalt stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turisinformation (delätgård 7.5) i landsbygdsprogrammet 2024–2022.

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer har en budget på 250 miljoner kronor, varav knappt 92 procent (230 miljoner kronor) har beviljats (se tabell 10). Totalt har allt stöd omfattats av 457 beviljade ärenden.

Tabell 10 Beviljat och utbetalt stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Myndighet	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Blekinge län	3,0	7	0,4	0,7	23
Dalarnas län	14,6	35	0,4	11,4	78
Gotlands län	5,4	5	1,1	5,1	94
Gävleborgs län	10,6	20	0,5	9,7	91
Hallands län	8,0	24	0,3	6,5	81
Jämtlands län	14,6	25	0,6	9,9	68
Jönköpings län	16,8	36	0,5	14,1	84
Kalmar län	19,4	46	0,4	9,9	51
Kronobergs län	3,9	12	0,3	2,1	52
Norrbottnens län	10,3	13	0,8	8,2	80
Skåne län	23,2	25	0,9	17,7	77
Stockholms län	12,2	22	0,6	9,0	74
Södermanlands län	4,0	8	0,5	3,7	93
Uppsala län	9,2	35	0,3	6,1	66
Värmlands län	12,6	39	0,3	8,2	65
Västerbottens län	15,0	25	0,6	6,2	41
Västernorrlands län	7,7	10	0,8	5,9	77
Västmanlands län	5,7	7	0,8	4,2	73
Västra Götalands län	8,2	20	0,4	5,4	66
Örebro län	5,9	15	0,4	5,0	85
Östergötlands län	13,3	21	0,6	8,2	61
Samtliga län	223,9	450	0,5	157,2	70
Jordbruksverket	2,5	2	1,2	2,5	100
Sametinget	3,2	5	0,6	2,2	69
Samtliga myndigheter och län	229,6	457	0,5	161,9	70

Av allt beviljat stöd har 70 procent betalats ut. Flera län sticker ut på så sätt att en förhållandevis liten andel av det beviljade stödet har betalats ut. Här ingår Blekinge län (23 procent utbetalt stöd), Västerbottens län (41 procent), Kalmar län (51 procent) och Kronobergs län (52 procent).

Tabell 10 visar också att det finns en stor skillnad mellan å ena sidan det beviljade stödbeloppet, å andra sidan de utbetalda stödbeloppen. För en stor andel av alla beviljade ärenden (cirka 25 procent) har ännu ingen utbetalning gjorts. Av dessa ärenden kan 60 miljoner kronor eventuellt

fortfarande betalas ut, vilket motsvarar 26 procent av det beviljade beloppet. Med tanke på antalet ärenden som fortfarande inte har fått stöd utbetalat är det möjligt att minska gapet mellan det beviljade och det utbetalade beloppet.

Typer av investeringar

Den som söker något av de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) fyller i uppgifter om investeringen som ska göras. På så vis delas varje ansökan (ärende) in i olika kategorier av investeringar, så kallade insatstyper. Varje stöd har sin uppsättning insatstyper.

I det här avsnittet presenteras fördelningen av insatstyper inom de fyra investeringsstöden, och de olika insatstyperna beskrivs för att ge en bild av vad det är man har valt att investera i på landsbygden. Även fördelningen av olika typer av mottagare av stöden presenteras.

Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)

Inom stöd till investeringar i småskalig infrastruktur finns fem insatstyper: broar, bryggor, mindre vägar, pendelparkering och vägbelysning.

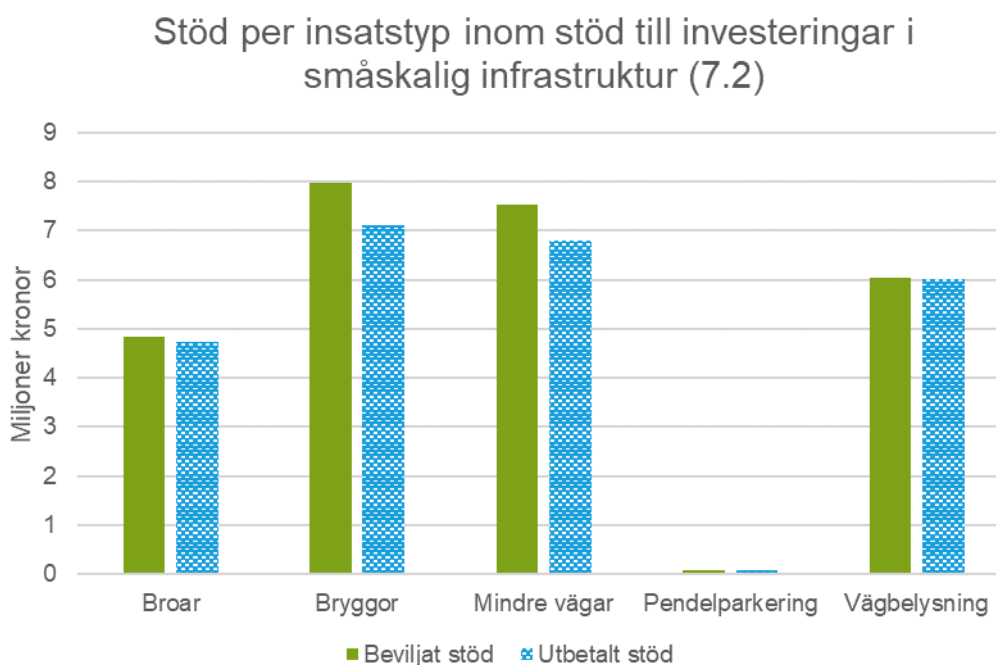
Tabell 11 Typen av investeringar som har gjorts med stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Insatstyp	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Broar	5	4,8	18	1,0	4,7
Bryggor	12	8,0	31	0,7	7,1
Mindre vägar	13	7,5	28	0,6	6,8
Pendelparkering	1	0,1	0	0,1	0,1
Vägbelysning	11	6,0	22	0,5	6,0
Samtliga insatstyper	42	26,5	100	0,6	24,8

Stödet har en budget på knappt 26 miljoner kronor. Tabell 11 visar att majoriteten av ärendena och det mesta av stödet har beviljats till investeringar i bryggor (31 procent) och mindre vägar (28 procent). Investeringar i broar har fått högst genomsnittligt beviljat stöd per ärende (1 miljon kronor) av alla insatstyper. En möjlig förklaring är att anläggningen av en bro kostar mer än andra typer av investeringar, exempelvis bryggor. Pendelparkering har bara ett ärende.

I figur 3 presenteras hur mycket stöd som har beviljats och betalats ut för varje insatstyp. Stöd som har använts för att investera i vägbelysning och

pendelparkering sticker ut på så sätt att allt beviljat stöd till dessa insatstyper har betalats ut. Störst skillnad mellan beviljat och utbetalt stöd är det för insatstypen bryggor. Av det beviljade stödet på 8 miljoner kronor till bryggor har knappt 1 miljon kronor inte betalats ut.

Figur 3 Beviljat och utbetalt stöd till olika typer av investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Tabell 12 visar att föreningar är den vanligaste typen av mottagare av stöd. Föreningar står för 68 procent av det beviljade stödet, och det genomsnittliga stödet per ärende är 0,6 miljoner kronor. Få beviljade ärenden gäller kommuner, men de har ett högre genomsnittligt belopp per ärende än övriga mottagare.

Tabell 12 Typer av mottagare av stöd till investeringar i småskalig infrastruktur i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Mottagare av stöd	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat belopp (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Slututbetalt stöd (miljoner kronor)
Företag	4	2,0	7,4	0,5	1,9	1,9
Fysisk person	1	0,3	1,2	0,3	0,2	0,0
Förening	28	18,0	68,0	0,6	17,2	17,2
Kommun	8	5,5	20,8	0,7	4,8	4,8
Trossamfund	1	0,7	2,6	0,7	0,7	0,7
Samtliga mottagare av stöd	42	26,5	100,0	0,6	24,8	24,6

Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)

Stöd till investeringar i service och fritid ges för investeringar inom tre insatstyper (se tabell 13). Den första är nybyggnad, ombyggnad eller upprustning av lokaler och/eller anläggningar inklusive inredning med mera² (förkortat nybyggnad, ombyggnad eller upprustning). De andra två insatstyperna är utrustning och övrigt (exempelvis anpassning till nya miljökrav och uppgradering av kassasystem).

Tabell 13 Typer av investeringar som har gjorts med stöd till service och fritid (delåtgärd 7.4) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Insatstyp	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Nybyggnad, ombyggnad eller upprustning	738	421,5	62	0,6	336,1
Utrustning	536	214,0	32	0,4	182,8
Övrigt	81	43,0	6	0,5	36,6
Samtliga insatstyper	1 355	678,6	100	0,5	555,5

Stödet har en budget på 757 miljoner kronor. Tabell 13 visar att nybyggnad, ombyggnad eller upprustning står för majoriteten av de beviljade ärendena (54 procent) och större delen av det beviljade stödet (62 procent). Trots ett stort antal ärenden har inte lika mycket stöd beviljats för utrustning, ungefär hälften så mycket som för nybyggnad, ombyggnad eller upprustning. Det kan bero på att investeringar i utrustning (exempelvis ett kylskåp) ofta är mindre kostsamma än mer omfattande utbyggnader. Övriga typer av investeringar (samma tabell), utgör endast 6 procent av allt beviljat stöd.

Investeringarna delas också in i 16 investeringsområden. För enkelhetens skull kan de i sin tur delas in i tre huvudområden: idrotts- och fritidsanläggningar, kommersiell service och samlingslokaler (se tabell 14). Drygt 40 procent av det beviljade stödet inom kommersiell service utgörs av investeringar i utrustning, en typ av investering som endast finns inom kommersiell service.

² För enkelhetens skull har vi i uppföljningen kombinerat två insatstyper: nybyggnad, ombyggnad eller upprustning av lokaler inklusive inredning med mera och nybyggnad, ombyggnad eller upprustning av lokaler och anläggning inklusive fast inredning med mera. Skillnaderna är marginella och beror på olika villkor som stödet har för vad som kan investeras inom service respektive fritid.

Tabell 14 Investeringsområden för stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delätgård 7.4) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Investeringsområden	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)
Idrotts- och fritidsanläggningar	228	116,6	17,2	0,5
Fotboll	49	26,9	4,0	0,5
Golf	10	4,8	0,7	0,5
Hundsport	1	0,1	0,0	0,1
Hästsport	35	19,3	2,8	0,6
Issport	6	4,9	0,7	0,8
Motorsport	2	1,0	0,2	0,5
Skidsport	18	9,9	1,5	0,5
Skytte	8	3,2	0,5	0,4
Övriga inomhusaktiviteter	36	18,5	2,7	0,5
Övriga utomhusaktiviteter	63	27,9	4,1	0,4
Kommersiell service	1 055	530,5	78,2	0,5
Dagligvarubutiker	886	435,6	64,2	0,5
Drivmedel	139	79,5	11,7	0,6
Servicepunkt	30	15,4	2,3	0,5
Samlingslokaler	72	31,5	4,6	0,4
Bygdegårdar	41	13,9	2,0	0,3
Övriga föreningslokaler	31	17,6	2,6	0,6
Samtliga investeringsområden	1 355	678,6	100,0	0,5

Av de tre huvudområdena har investeringar inom kommersiell service varit vanligast: 78 procent av det beviljade stödet har gått till investeringar inom detta område (se tabell 14). De flesta av investeringarna i kommersiell service har gjorts i dagligvarubutiker (64 procent av allt beviljat stöd till investeringar i service och fritid), följt av drivmedel (12 procent).

Idrott- och fritidsanläggningar motsvarar 17 procent av det beviljade stödet. Inom idrott- och fritidsanläggningar är det övriga utomhusaktiviteter (4 procent) och fotboll (4 procent) som har beviljats mest stöd.

Stöd till investeringar i service och fritid har till största del gått till företag: denna grupp har omfattats av 826 ärenden och har fått 64 procent av det beviljade stödet (se tabell 15). Därefter följer föreningar som omfattas av 438 ärenden och har tagit emot knappt 31 procent av det beviljade stödet. Att företag dominerar som mottagare av stöd kan bero på att majoriteten av ärendena handlar om investeringar inom kommersiell service, där det finns många företag. Av ärendena inom kommersiell service utgörs 78 procent av företag, medan 89 procent av ärenden inom idrotts- och fritidsanläggningar utgörs av föreningar.

Tabell 15 Typer av mottagare av stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Mottagare av stöd	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat belopp (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Slututbetalt stöd (miljoner kronor)
Företag	826	430,8	63,5	0,5	349,6	335,0
Fysisk person	68	26,6	3,9	0,4	22,7	21,6
Förening	438	207,6	30,6	0,5	175,6	166,9
Kommun	18	11,8	1,7	0,7	5,9	5,9
Kommunförbund	1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Stiftelse	4	1,6	0,2	0,4	1,6	1,6
Samtliga mottagare av stöd	1 355	678,6	100,0	0,5	555,5	531,1

Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5)

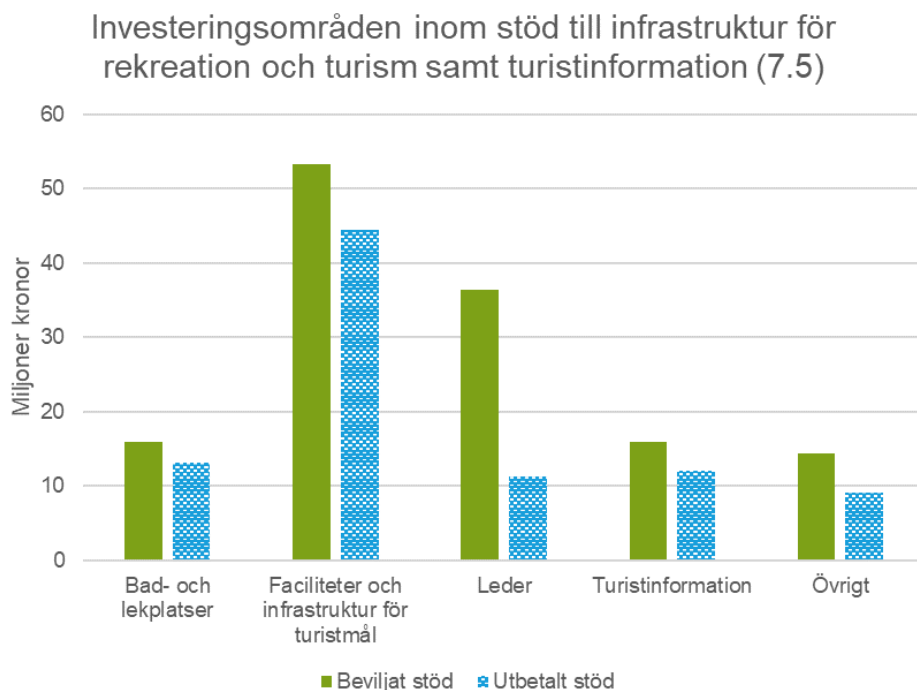
Investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation delas in i åtta insatstyper (se tabell 16). Stödet har en budget på strax över 210 miljoner kronor. Majoriteten av investeringarna har gått till uppförande eller upprustning av anläggning, som omfattas av 67 beviljade ärenden och 44 procent av det beviljade stödet (motsvarande 60 miljoner kronor). Detta följs av insatstypen Övrigt, som omfattas av 39 beviljade ärenden och 30 procent av det beviljade stödet, vilket motsvarar 41 miljoner kronor.

Tabell 16 Typer av investeringar som har gjorts med stöd till infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (delåtgärd 7.5) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Insatstyp	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Informationsskyltar	15	10,0	7	0,7	7,3
Lokal för turistinformation	3	2,7	2	0,9	2,1
Röja och märka upp led	12	8,9	7	0,7	5,6
Turistbroschyrer, kartor, trycksaker m.m.	2	0,6	0	0,3	0,1
Uppförande eller upprustning	15	9,5	7	0,6	5,6
Uppförande eller upprustning av anläggning	67	60,3	44	0,9	42,2
Webbplatser, appar m.m.	3	2,6	2	0,9	2,4
Övrigt	39	41,3	30	1,1	12,2
Samtliga insatstyper	156	136,0	100	0,9	77,5

Tabell 16 visar även hur mycket stöd som har betalats ut inom varje insatstyp. Insatstypen övrigt omfattas av 15 ärenden, motsvarande knappt 23 miljoner kronor som inte slututbetalats. Denna stora andel i övriga insatstyper indikerar att stödet antingen omfattar många olika typer av investeringar eller att kategorierna inte representerar de typer av investeringar som har genomförts.

Vidare fördelning av stödet i olika investeringsområden visar att en stor del av stödet har gått till faciliteter och infrastruktur för turistmål (se figur 4). Inom detta investeringsområde har 53 miljoner kronor beviljats, varav 44 miljoner kronor är utbetalat. Skillnaden mellan det beviljade och utbetalade stödet beror på att handläggningen av utbetalning fortfarande pågår. Figur 4 visar också att leder har en påtaglig skillnad mellan det beviljade och utbetalade stödet, där 31 procent har betalats ut.

Figur 4 Beviljat och utbetalt stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation inom olika investeringsområden i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Föreningar är den vanligaste mottagaren av stödet (se tabell 17) och omfattas av 78 ärenden, följt av kommuner som omfattas av 40 ärenden. Skillnaden mellan de två typerna av mottagare är dock inte lika stor när det kommer till hur mycket stöd de har beviljats: föreningar har fått 40 procent av det beviljade stödet och kommuner 33 procent. Det beror på att kommuner i genomsnitt får ett högre stöd per ärende (i genomsnitt drygt 1 miljon kronor per ärende). Högst genomsnittligt stöd per ärende har länsstyrelserna (nästan 2 miljoner kronor per ärende).

Tabell 17 Typer av mottagare av stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation, turism och turistinformation (delåtgärd 7.5) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Mottagare av stöd	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Slututbetalt stöd (miljoner kronor)
Företag	19	19,0	14	1,0	9,0	7,7
Fysisk person	2	0,3	0	0,1	0,2	0,2
Förening	78	54,8	40	0,7	47,7	43,4
Kommun	40	45,3	33	1,1	25,2	21,2
Länsstyrelse	4	7,1	5	1,8	4,1	1,5
Region	2	2,1	2	1,1	0,0	0,0
Stiftelse	10	7,3	5	0,7	3,5	3,3
Trossamfund	1	0,2	0	0,2	0,2	0,2
Samtliga mottagare av stöd	156	136,0	100	0,9	89,9	77,5

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)

Investeringar till utveckling av natur- och kulturmiljöer delas in i flera insatstyper (se tabell 18). Stödet har en budget på 250 miljoner kronor.

Tabell 18 Typer av investeringar som har gjorts med stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Insatstyp	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Anlägga	7	3,8	2	0,5	1,1
Ny anläggning för service till besökande	28	20,8	9	0,7	18,0
Om- och tillbyggnad inklusive inredning m.m.	57	27,9	12	0,5	21,9
Restaurera via naturvård*	10	7,4	3	0,7	3,0
Restaurera byggnad**	272	116,4	51	0,4	83,8
Trädvård	10	12,5	5	1,3	2,5
Utrustning	3	0,6	0	0,2	0,4
Återskapa***	70	40,2	17	0,6	31,2
Samtliga insatstyper	457	229,6	100	0,5	161,9

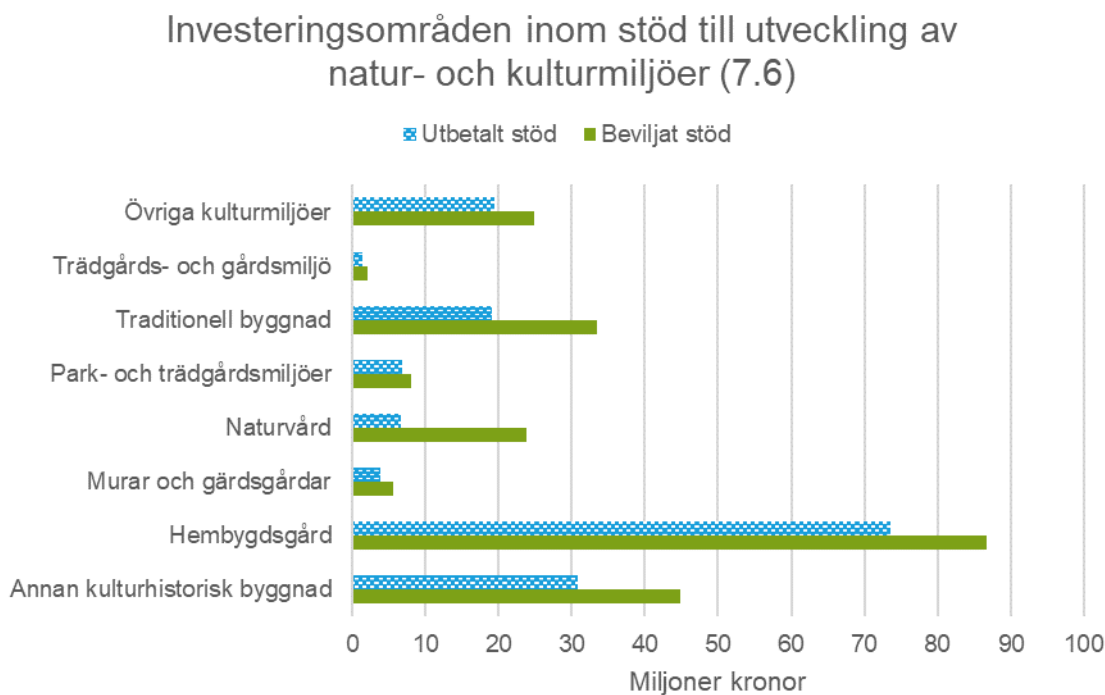
*Samlad benämning på insatstypen Restaurera för ärenden som inte berör byggnader

**Samlad benämning på insatstyperna Restaurering och Restaurera byggnad för ärenden som berör byggnader

***Samlad benämning på insatstyperna Återskapa och Återskapande

Tabell 18 visar att större delen av det beviljade stödet (51 procent) har gått till att restaurera byggnader. Denna insatstyp omfattas av 272 ärenden och drygt 116 miljoner kronor i beviljat stöd. Få insatser och stöd har gått till utrustning, som omfattas av mindre än 1 procent av allt beviljat stöd.

Investeringarna delas också in i åtta investeringsområden (se figur 5). Figuren visar att knappt 38 procent av det beviljade stödet gått till hembygdsgårdar. Som jämförelse kan det noteras att mindre än 1 procent gått till trädgårds- och gårdsmiljöer.

Figur 5 Beviljat och utbetalt stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6) inom olika investeringsområden i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Den vanligaste mottagaren av stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer är föreningar, som omfattas av 61 procent av det beviljade stödet och 328 ärenden (se tabell 19). Fysiska personer står för mer än 10 procent av antalet ärenden men för en mindre andel av det beviljade stödet än kommuner och länsstyrelser. Det beror på att båda myndigheterna i genomsnitt får mer stöd per ärende.

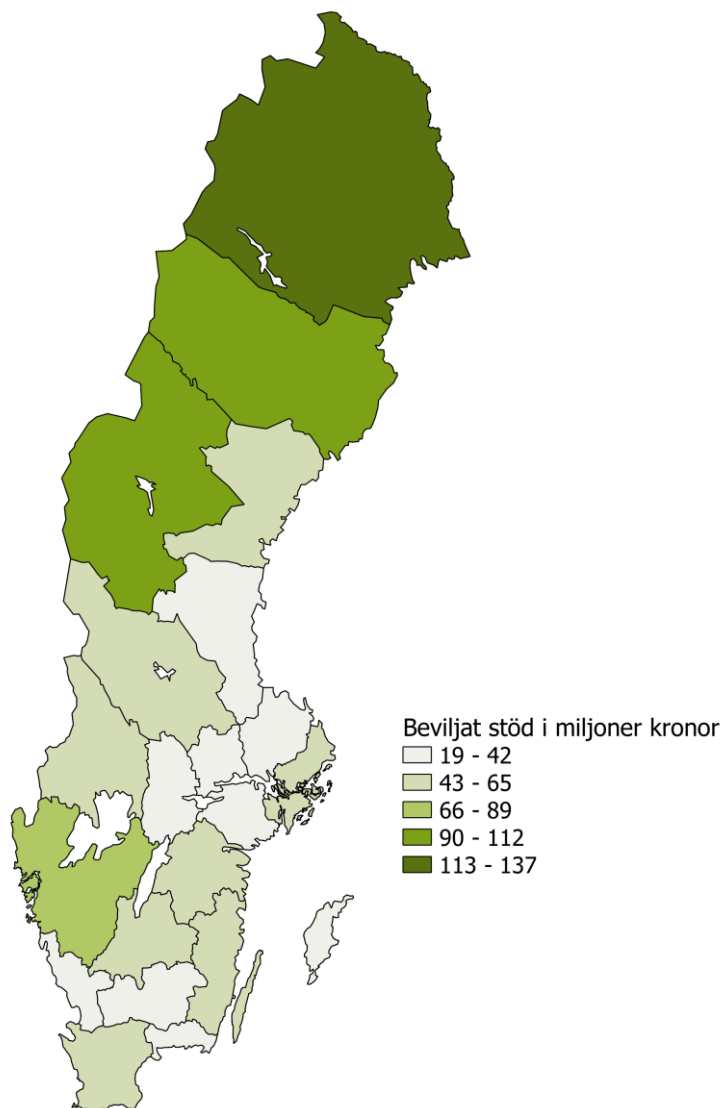
Tabell 19 Typer av mottagare av stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Mottagare av stöd	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat belopp (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Slututbetalt stöd (miljoner kronor)
Företag	17	5,1	2	0,3	3,6	3,2
Fysisk person	46	13,1	6	0,3	7,2	7,0
Förening	328	139,5	61	0,4	114,8	100,0
Kommun	18	23,8	10	1,3	11,5	11,5
Länsstyrelse	17	22,3	10	1,3	6,2	5,5
Offentligrättslig korporation	2	1,9	1	1,0	1,5	0,9
Stiftelse	28	23,5	10	0,8	17,0	9,6
Trossamfund	1	0,4	0	0,4	0,1	0,1
Samtliga mottagare av stöd	457	229,6	100	0,5	161,9	137,9

Geografisk fördelning av stöd

I det här avsnittet presenterar vi den geografiska fördelningen av de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B). Avsnittet redogör också för huruvida stöden har gått till mer landsbygdsbefolkade län och kommuner.

Stöden är fördelade över hela Sverige med en koncentration till landets norra delar (se figur 6). En stor del av stödet har beviljats i Norrbottens län (137 miljoner kronor), Västerbottens län (109 miljoner kronor) och Jämtlands län (91 miljoner kronor).

Figur 6 Geografisk fördelning av de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) i landsbygdsprogrammet 2014–2022. Stöden motsvaras av delåtgärderna 7.2, 7.4, 7.5 och 7.6.

Av alla län har Norrbottens län beviljat, betalat ut och slututbetalat mest stöd (115 miljoner kronor har beviljats i stöd och 108 miljoner kronor har slututbetalats). Länet har även det högsta genomsnittliga stödet per ärende, 900 000 kronor. Däremot har Norrbottens län färre beviljade ärenden än andra län (se Västerbottens län och Västra Götalands län). Lägst stöd har Västmanlands län med drygt 19 miljoner kronor i beviljat stöd. Skillnaderna i andelen utbetalt stöd är stora mellan länen. I Gotlands län har nära 100 procent av det beviljade stödet betalats ut, medan hälften av det beviljade stödet betalats ut i Blekinge län.

Län som enligt EU:s NUTS3-indelning ingår i kategorin mellanliggande län har stått för majoriteten av ärendena samt för större delen av det beviljade

stödet och det utbetalda stödet (se tabell 20). Det skiljer 298 ärenden och drygt 183 miljoner kronor i beviljat stöd mellan landsbygds-län och mellanliggande län.

Tabell 20 Beviljat stöd till olika kategorier av län för att främja lokal utveckling på landsbygden i landsbygdsprogrammet 2014–2022 (fokusområde 6B, delåtgärderna 7.2, 7.4, 7.5 och 7.6). Indelningen i läns-kategorier följer EU:s NUTS3-kategorisering av regioner inom medlemsländer. Regioner är i detta fall Sveriges län.

Läns-kategorier (NUTS3)	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)
Landsbygds-län	800	413,7	39	0,5
Mellanliggande län	1 098	597,2	56	0,5
Storstads-län	112	59,8	6	0,5
Samtliga läns-kategorier	2 010	1 070,6	100	0,5

Tabell 21 visar kategorisering enligt samma metod som i tabell 20 men för kommuner. Vid indelning på kommunnivå har fler ärenden och mer stöd gått till landsbygds-kommuner än till mellanliggande kommuner. Landsbygds-kommuner står för 1 008 ärenden och 522 miljoner kronor i beviljat stöd. Skillnaden mellan landsbygds-kommuner och mellanliggande kommuner är dock marginell: landsbygds-kommunerna omfattas av 65 fler ärenden och drygt 15 miljoner kronor mer i beviljat stöd.

Tabell 21 Beviljat stöd till olika kategorier av kommuner för att främja lokal utveckling på landsbygden i landsbygdsprogrammet 2014–2022 (fokusområde 6B, delåtgärderna 7.2, 7.4, 7.5 och 7.6). Indelningen i kommunkategorier följer EU:s NUTS3-kategorisering av regioner inom medlemsländer. Kommuner har kategoriserats med samma metodik som regioner.

Kommunkategorier (NUTS3)	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)
Landsbygds-kommuner	1 008	522,2	49	0,5
Mellanliggande kommuner	943	507,0	47	0,5
Storstads-kommuner	59	41,4	4	0,7
Samtliga kommunkategorier	2 010	1 070,6	100	0,5

Stödets geografiska fördelning framträder alltså på olika sätt, beroende på hur man väljer att kategorisera områdena i landet. En indelning utifrån de tre läns-kategorierna visar att län som kategoriseras som mellanliggande län får mest stöd och flest ärenden. Delar man istället in utifrån de tre kommunkategorierna är bilden däremot annorlunda: enligt denna indelning får landsbygds-kommuner mer stöd och fler ärenden än mellanliggande kommuner.

Skillnaden mellan resultat på länsnivå och kommunnivå kan bero på olika faktorer. En anledning kan vara att majoriteten av landsbygds-kommunerna (8) ligger i mellanliggande län, samtidigt som det finns fler mellanliggande

län (12) än landsbygds-län (8). Landsbygds-kommuner, där majoriteten bor på landsbygden, är även områden där det rimligtvis finns fler som har möjligheten att söka och få stöd. Resultatet indikerar en annan fördelning där ungefär lika mycket stöd går till mellanliggande kommuner. Där utgör landsbygdsbefolkningen mellan 20 och 50 procent av kommunens totala folkmängd.

En analys av de enskilda fyra stöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) visar att den geografiska fördelningen främst beror på budgetens storlek och mängden beviljat stöd hos den handläggande myndigheten (länsstyrelsen). Inga andra utmärkande förhållanden har observerats.

Andelen av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av stöden

I det här avsnittet beskriver vi hur stor del av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av de fyra stöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B). Resultatet presenteras dels för fokusområdet i sin helhet, dels för respektive stöd. Slutligen jämförs resultaten med landsbygdsprogrammets mål för hur stor andel som bör ha dragit nytta av stöden.

Av de fyra stöden inom fokusområdet har stöd till service och fritid på landsbygden (7.4) gynnats flest personer. Över 1 miljon personer motsvarande knappt 59 procent av den gynnade landsbygdsbefolkningen har gynnats av stödet (se tabell 22). Det är inte förvånande, eftersom stödet både har störst budget och störst beviljat stödbelopp (se tabell 6). Därefter följer stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6) med 29 procent, stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism (7.5) med 11 procent och stöd till investeringar i småskalig infrastruktur med 2 procent.

Däremot har flest personer per investering gynnats av stöd till infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5) och stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6). Dessa stöd har i genomsnitt gynnats 1 595 personer respektive 1 448 personer. Stöd till småskalig infrastruktur har det lägsta genomsnittliga antalet personer som har gynnats (859 personer).

Tabell 22 Antalet personer som har gynnats av de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Stöd (delåtgärd)	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Förväntat antal gynnade personer	Antal gynnade personer	Andel av den gynnade landsbygdsbefolkningen (procent)	Genomsnittligt antal gynnade personer per ärende
Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (7.2)	26,5	38 281	36 080	2	859
Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (7.4)	678,6	1 601 578	1 289 437	59	1 111
Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5)	136,0	340 992	243 967	11	1 595
Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (7.6)	229,6	914 282	635 471	29	1 448
Samtliga stöd	1 070,6	2 895 133	2 204 955	100	1 228

För att bättre kunna identifiera en investerings betydelse för området där den genomförs kan det vara intressant att komplettera datainsamlingen. Det kan exempelvis göras genom att anta att alla som bor inom ett visst avstånd (i kilometer eller minuter) från platsen där investeringen sker anses vara gynnade av investeringen.

Av den totala landsbygdsbefolkningen förväntades knappt 39 procent (2 895 133 personer) gynnans av stöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B). I nuläget har knappt 30 procent gynnats, motsvarande 2 204 955 personer (se tabell 23). I förhållande till målvärdet på 36 procent fattas alltså drygt 6 procent, det vill säga ungefär 453 844 personer.

Tabell 23 Målvärden och uppskattad måluppfyllelse för andelen av landsbygdsbefolkningen som gynnas av de fyra investeringsstöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) i landsbygdsprogrammet 2014–2022. Stöden motsvaras av delåtgärderna 7.2, 7.4, 7.5 och 7.6.

Variabel	Värde
Landsbygdsbefolkning, antal personer	7 428 887
Målvärde 2025, procent	35,8
Uppskattat antal gynnade personer vid ansökan om stöd	2 895 133
Uppskattad måluppfyllelse, procent	39
Hittills antal gynnade personer	2 204 955
Måluppfyllelse, procent	30
Genomsnittligt antal gynnade personer per investering	1 507

Resultatet kan komma att förändras i takt med att fler ärenden avslutas och ytterligare stöd blir utbetalat och slututbetalat. Det förväntas att 586 573 personer kommer att gynnas av ärenden som fortfarande är oavslutade. Sannolikt kommer därför målet för andelen gynnade att uppnås när alla ärenden är avslutade.

Av alla avslutade ärenden är skillnaden mellan antalet som förväntades gynnas och antalet som faktiskt har gynnats 27 075 personer. Det är ett bortfall på cirka 5 procent. Ett lika stort bortfall för de uppskattade 586 573 gynnade personerna i de oavslutade ärendena innebär ett bortfall på ungefär 26 000 personer. Men även när man tar med detta bortfall i beräkningen kommer sannolikt ytterligare mer än 0,5 miljoner personer att gynnas, vilket är mer än vad som krävs för att uppnå målvärdet.

Resultat av stöd för att öka landsbygdens informations- och kommunikationsteknik

I det här avsnittet besvarar vi frågeställningarna och presenterar resultatet för stödet till bredband. Stödet hör till landsbygdsprogrammets fokusområde 6C, att öka tillgänglighet till och användning av informations- och kommunikationsteknik på landsbygden. Svaren på frågorna bidrar till att besvara utvärderingsfråga CEQ 18.

Beviljat och utbetalt stöd till bredband

Stödet till bredband ska öka tillgänglighet till och användning av informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (fokusområde 6C). Här presenteras budget, antal ärenden, beviljat belopp och utbetalt belopp för stödet. Även stödets geografiska fördelning presenteras. Myndigheterna har möjlighet att bevilja belopp över sin budget, eftersom det är osannolikt att allt stöd som beviljas blir utbetalat.

Bredbandsstödet har en budget på drygt 4,3 miljarder kronor. Vid tidpunkten för datauttag har 4,6 miljarder kronor beviljats i stöd (se tabell 24). Det omfattar 704 ärenden. Störst andel av den beviljade summan har gått till Västra Götalands län (14 procent), Skåne län (9 procent) och Norrbottens län (6 procent). Gotlands län har inte beviljat ansökningar inom stödet under programperioden och saknas därför i tabellen. I förhållande till beviljade stöd är andelen utbetalt stöd 64 procent.

Tabell 24 Beviljat och utbetalt stöd till bredband (delätgård 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

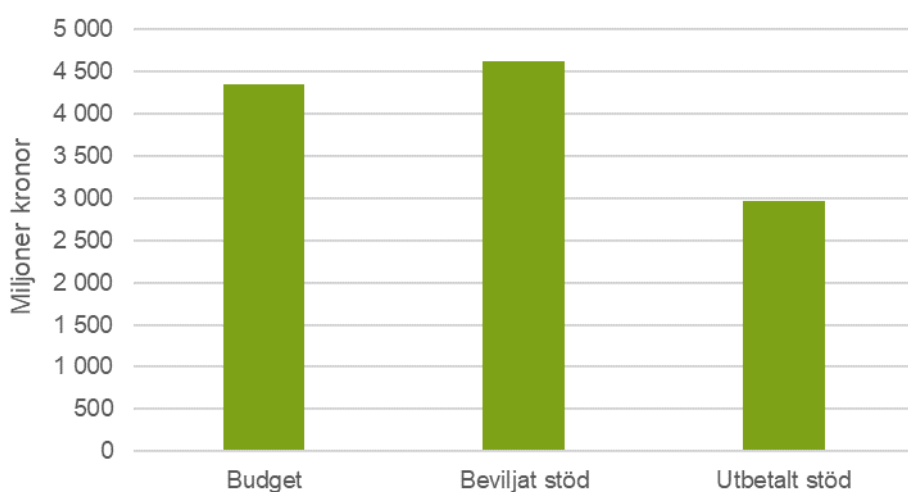
Län	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Blekinge län	97,8	15	6,5	40,4	41
Dalarnas län	213,4	80	2,7	139,4	65
Gävleborgs län	224,9	34	6,6	175,2	78
Hallands län	149,9	26	5,8	133,3	89
Jämtlands län	217,6	42	5,2	146,2	67
Jönköpings län	191,5	12	16,0	152,5	80
Kalmar län	253,2	24	10,5	119,6	47
Kronobergs län	141,9	22	6,5	89,1	63
Norrbottens län	287,0	25	11,5	64,4	22
Skåne län	427,0	24	17,8	297,6	70
Stockholms län	196,9	8	24,6	142,0	72
Södermanlands län	186,2	14	13,3	100,0	54

Län	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Antal beviljade ärenden	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Andel utbetalt stöd av beviljat (procent)
Uppsala län	205,1	16	12,8	191,8	94
Värmlands län	242,6	31	7,8	151,8	63
Västerbottens län	229,7	81	2,8	130,6	57
Västernorrlands län	229,0	29	7,9	129,5	57
Västmanlands län	109,8	15	7,3	59,0	54
Västra Götalands län	659,7	162	4,1	477,8	72
Örebro län	152,3	19	8,0	89,3	59
Östergötlands län	206,3	25	8,3	143,0	69
Samtliga län	4 621,8	704	6,6	2 972,6	64

Andelen utbetalt stöd varierar stort mellan länen. Störst andel av det beviljade stödet har betalats ut i Uppsala län (93 procent) och i Hallands län (89 procent). I andra län har betydligt mindre betalats ut, som i Norrbottens län (22 procent), Blekinge län (41 procent) och Kalmar län (47 procent).

Den betydligt mindre andelen utbetalt stöd hos flera av länen beror på att 347 ärenden inte är avslutade. Dessa ärenden utgör nästan hälften av alla beviljade ärenden. Om de 347 ärendena avslutas kan 97 procent av det totala beviljade stödet bli utbetalat. Figur 7 visar skillnaden mellan budget och hur mycket stöd som har beviljats, betalats ut och slututbetalats.

Stöd till bredband (7.3)

Figur 7 Budget samt beviljat och utbetalt stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Typer av investeringar med stöd till bredband

Den som söker bredbandsstöd kan välja vilken typ av insats som den vill investera i. I det här avsnittet presenteras de insatstyper som stödet har använts till och i vilka områden investeringarna har gjorts. Även fördelningen av olika typer av mottagare av stöden presenteras.

Nästan hela bredbandsstödet har gått till fibernät: denna insatstyp omfattar 98 procent av både alla beviljade ärenden och allt stöd. Resterande stöd har gått till fibernät i kombination med trådlöst nät (2 procent) och trådlöst bredbandsnät (mindre än 1 procent). Fibernät i kombination med trådlöst nät har det högsta genomsnittliga stödbeloppet per ärende (7,5 miljoner kronor). Trådlöst bredbandsnät (eller mobilnät) har ett ärende.

Tabell 25 Typer av investeringar som har gjorts med stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Insatstyp	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andel beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Antal slututbetalda ärenden	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Fibernät	690	4 524,2	98	6,6	356	2 950,6
Fibernät i kombination med trådlöst nät (till exempel radiolänk)	13	97,4	2	7,5	1	21,9
Trådlöst bredbandsnät (mobilnät)	1	0,1	0	0,1	0	0,0
Samtliga insatstyper	704	4 621,8	100	6,6	357	2 972,6

Företag har tagit emot en stor del av det beviljade stödet (67 procent, se tabell 26). Det beviljade stödet till företag på drygt 3 miljarder kronor är stort i jämförelse med det till föreningar som har beviljats drygt 1 miljard kronor och det till kommuner som har beviljats 406 miljoner kronor. Företagen har även ett högt genomsnittligt beviljat stöd per ärende (över 8 miljoner kronor per ärende) i förhållande till föreningar (4,7 miljoner kronor) och kommuner (4 miljoner kronor).

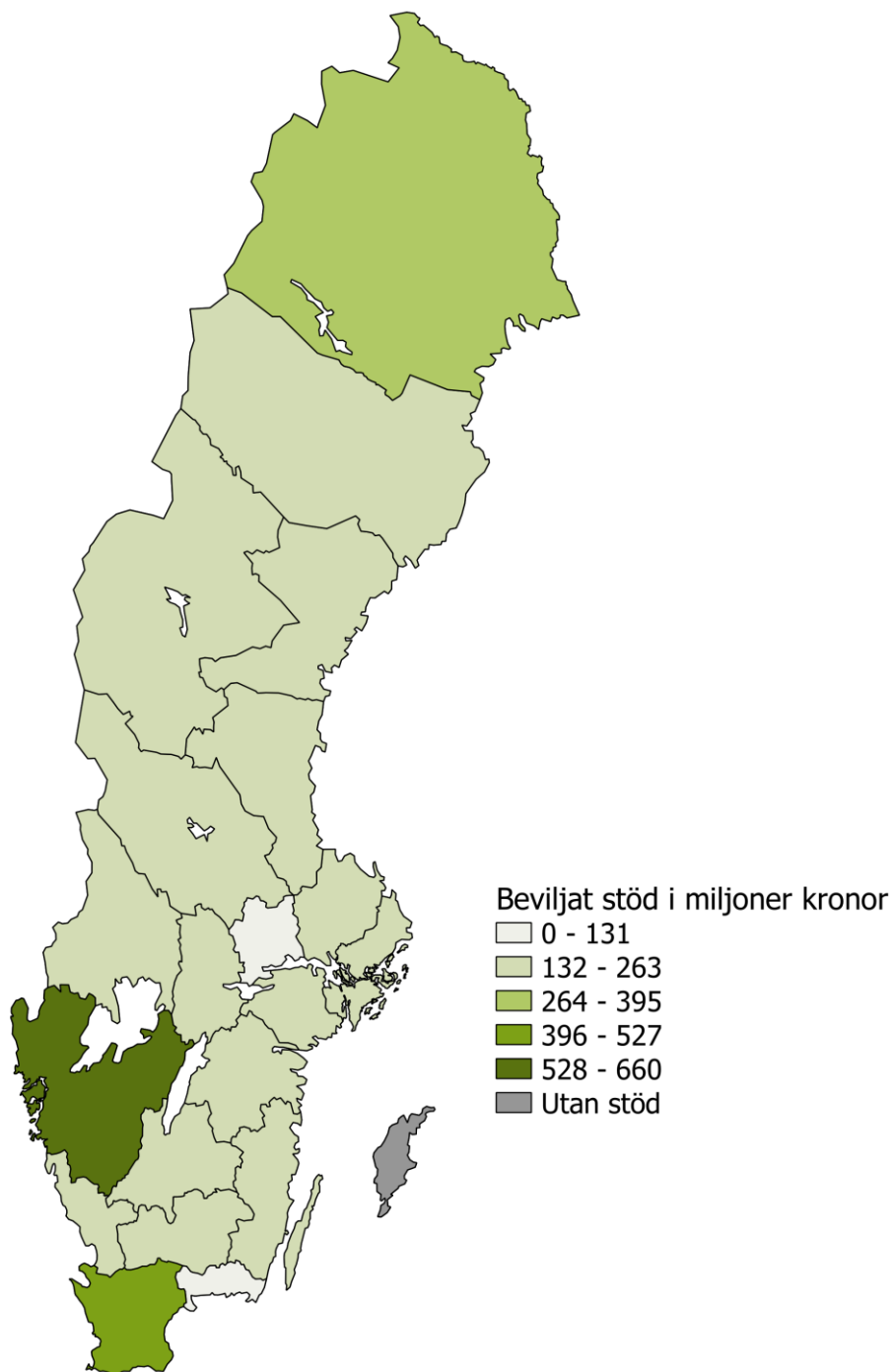
Tabell 26 Typer av mottagare av stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Mottagare av stöd	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)	Slututbetalt stöd (miljoner kronor)
Företag	360	3 077,8	67	8,5	1 876,3	938,2
Förening	242	1 127,3	24	4,7	924,2	656,9
Kommun	101	406,1	9	4,0	161,9	97,5
Länsstyrelse	1	10,5	0	10,5	10,1	10,1
Samtliga mottagare av stöd	704	4 621,8	100	6,6	2 972,6	1 702,8

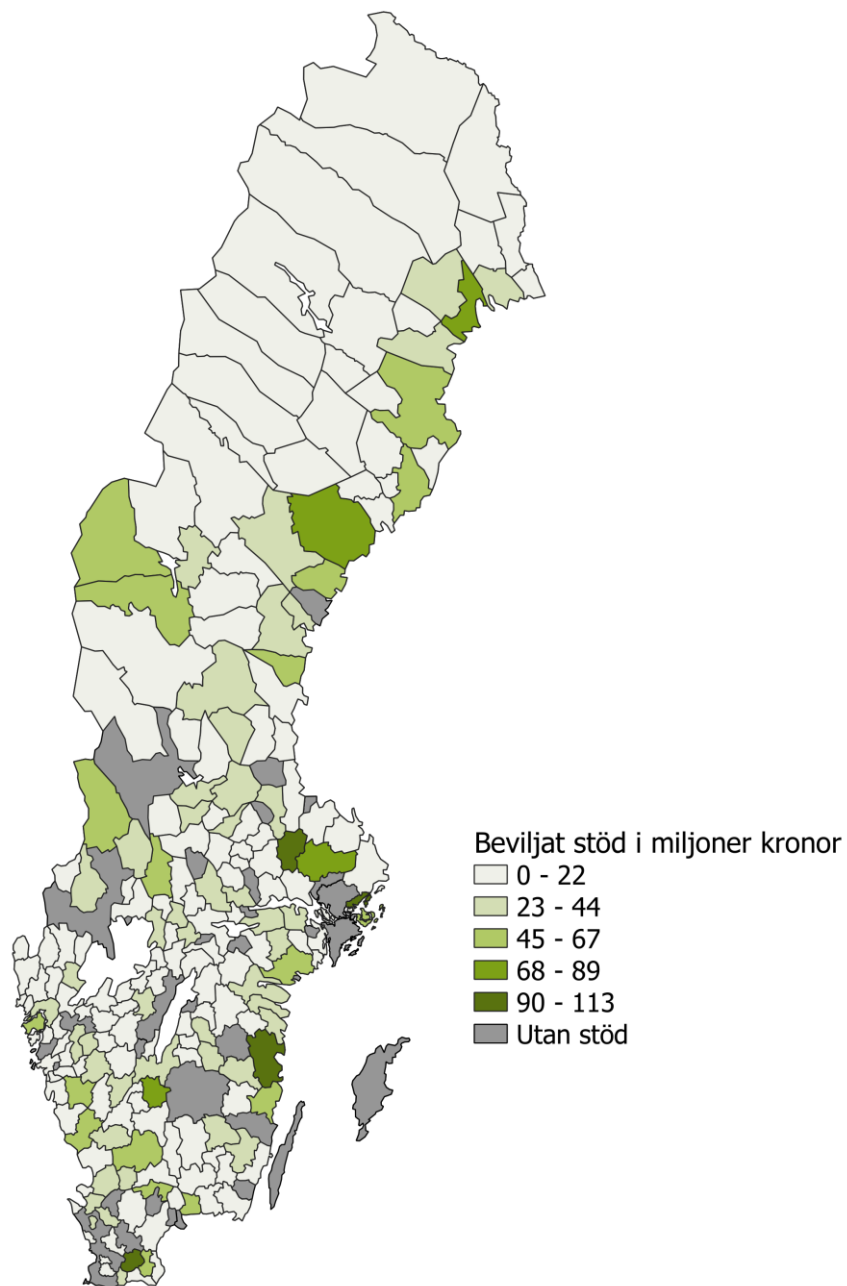
Geografisk fördelning av stöd till bredband

I det här avsnittet presenterar vi den geografiska fördelningen av bredbandsstödet, som ska öka tillgänglighet till och användning av informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (fokusområde 6C). Avsnittet redogör också för huruvida stödet har gått till mer landsbygdsbefolkade län och kommuner.

En stor del av stödet har gått till Västra Götalands län, som omfattas av 23 procent av alla beviljade ärenden och 14 procent av det beviljade stödet (se tabell 24). Därefter följer Skåne län med 9 procent och Norrbottens län med 6 procent av det beviljade stödet. Figur 8 visar att förutom i Västra Götalands län och Skåne län finns en viss koncentration av det beviljade stödet i Norrbottens län.

Figur 8 Geografisk fördelning av beviljat stöd till bredband (delätgård 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Figur 9 Geografisk fördelning på kommunnivå av beviljat stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

En indelning på kommunnivå visar att stödet är mer utspritt över landet än vid indelning på länsnivå (se figur 9). Det är också flera kommuner som saknar ärenden som omfattas av beviljat stöd. Flera av dessa kommuner ligger i Stockholms län och Skåne län.

Enligt en fördelning utifrån EU:s NUTS3-regiontyper har 66 procent av det beviljade stödet (cirka 3 miljarder kronor) gått till mellanliggande län (se tabell 27). Cirka 30 procent (1,4 miljarder) har gått till landsbygds-län.

Tabell 27 Beviljat och utbetalt stöd till bredband (delåtgärd 7.3) till olika kategorier av län i landsbygdsprogrammet 2014–2022 (fokusområde 6C). Indelningen i läns-kategorier följer EU:s NUTS3-kategorisering av regioner inom medlemsländer. Regioner är i detta fall Sveriges län.

Länskategorier (NUTS3)	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Landsbygds-län	293	1 382,6	47	4,7	794,9
Mellanliggande län	403	3 042,3	50	7,5	2 035,6
Storstadslän	8	196,9	3	24,6	142,0
Samtliga läns-kategorier	704	4 621,8	100	6,6	2 972,6

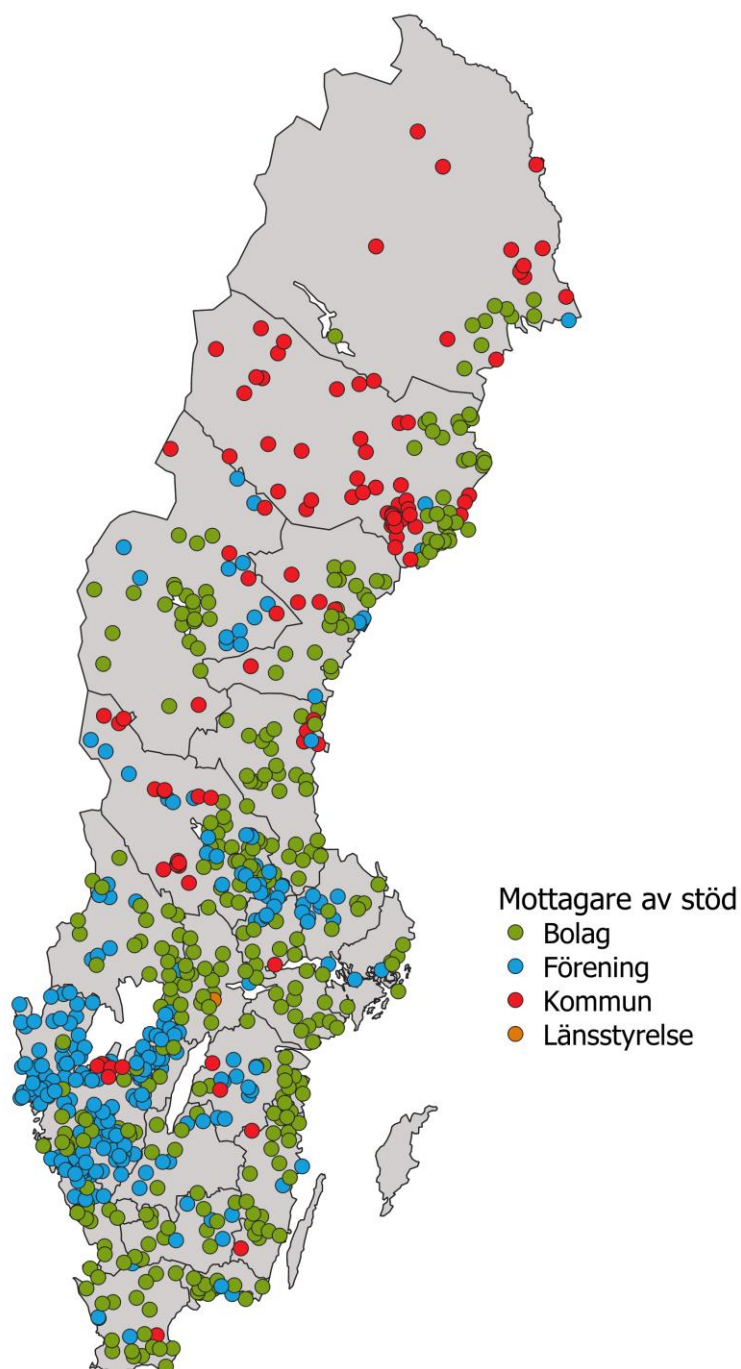
Tabell 28 visar att mellanliggande kommuner omfattas av hälften av det beviljade stödet, vilket motsvarar 2,3 miljarder kronor. Beloppet liknar det som har beviljats till landsbygds-kommuner men är något högre, 2,1 miljarder kronor. Inte heller finns någon stor skillnad vad gäller antalet ärenden i landsbygds-kommuner respektive mellanliggande kommuner.

Tabell 28 Beviljat och utbetalt stöd till bredband (delåtgärd 7.3) till olika kategorier av kommuner i landsbygdsprogrammet 2014–2022 (fokusområde 6C). Indelningen i kommun-kategorier följer EU:s NUTS3-kategorisering av regioner inom medlemsländer. Kommuner har kategoriserats med samma metodik som regioner.

Kommunkategorier (NUTS3)	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Andelen beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd per ärende (miljoner kronor)	Utbetalt stöd (miljoner kronor)
Landsbygds-kommuner	349	2 165,6	47	6,2	1 398,6
Mellanliggande kommuner	347	2 316,9	50	6,7	1 487,9
Storstadskommuner	8	139,3	3	17,4	86,0
Samtliga kommun-kategorier	704	4 621,8	100	6,6	2 972,6

I figur 10 visas fördelningen av stödet till olika mottagare och var i landet de finns. Flera ärenden till föreningar finns i Västra Götalands län. Av alla ärenden som omfattas av föreningar finns 53 procent i Västra Götalands län. Det är också detta län som har den största koncentrationen av ärenden totalt, 162 ärenden (18 procent av alla ärenden). Det är en stor skillnad jämfört med länet med den näst största koncentrationen, Västerbottens län, som omfattas av 81 ärenden (cirka 12 procent av alla ärenden).

Företag utgör majoriteten av mottagare av bredbandsstödet, och de är mer utspridda över landet än föreningar. Länet med den största koncentrationen av ärenden till företag är Dalarnas län, där drygt 11 procent av alla ärenden som omfattar företag finns.

Figur 10 Typer av mottagare av stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Andelen av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av stöd till bredband

I det här avsnittet beskriver vi hur stor del av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av stödet till bredband, som ska bidra till att öka tillgänglighet till och användning av informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (fokusområde 6C). Resultaten jämförs med landsbygdsprogrammets mål för hur många på landsbygden som ska gynnas stödet.

Bredbandsstödet har gynnade cirka 2 procent av landsbygdsbefolkningen, vilket motsvarar knappt 150 000 personer (se tabell 29). Det inkluderar både personer som har blivit anslutna till ett bredbandsnät och personer som har möjlighet att ansluta sig. Målet är att 4,9 procent av landsbygdsbefolkningen (361 000 personer) ska gynnas av stödet, vilket innebär att målet alltså inte är uppnått.

Mottagare av stödet uppskattade vid ansökan att 331 000 personer skulle gynnas av stödet, vilket motsvarar 4,5 procent av landsbygdsbefolkningen. Det förväntade värdet var alltså lägre än målet på 4,9 procent.

De ärenden som är avslutade har inte uppnått det uppskattade antalet gynnade personer. Differensen mellan det uppskattade antalet och det faktiska antalet gynnade personer är ungefär 5 500 personer. Det är därför inte sannolikt att mer än de förväntade 4,5 procenten kommer att gynnas. Bredbandsstödet kommer därmed förmodligen inte att uppnå målet på 4,9 procent gynnade landsbygdsbefolkning.

Tabell 29 Målvärden och uppskattad måluppfyllelse för andelen av landsbygdsbefolkningen som har gynnats av stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Variabel	Värde
Landsbygdsbefolkning, antal personer	7 428 887
Målvärde 2025, procent	4,9
Uppskattat antal gynnade vid ansökan om stöd, antal personer	330 992
Uppskattad måluppfyllelse, procent	4,5
Hittills antal gynnade personer	149 586
Måluppfyllelse, procent	2
Gynnade per investering, genomsnittet antal personer	356 anslutna 59 ej anslutna
Totalt gynnade personer inom bredbandsområde, slututbetalda ärenden	146 423
Resultat måluppfyllelse, slututbetalda ärenden (procent)	2

En möjlig anledning till att målet antagligen inte nås är att antalet gynnade personer per ärende är litet. Varje investering gynnar i genomsnitt 356 personer som har anslutit sig och ytterligare 59 personer som har möjlighet att ansluta sig. Det finns dock ett antal ärenden som gynnar färre än 100 personer. Ett mindre antal gynnade personer per ärende är

antagligen inte den enda anledningen till att målet inte nås, men om det finns ärenden som gynnar så få som 2 personer kommer målet inte att nås.

Resultatet behöver inte nödvändigt vara enbart negativt, eftersom ökad bredbandstillgång kan ha stor betydelse för Sveriges många glesbygder. Bredbandsstödet kan bidra till att områden inte hamnar i "bredbandskugga" med liten möjlighet till bredbandsuppkoppling. Stödet bidrar också till att personer kan ansluta sig i framtiden.

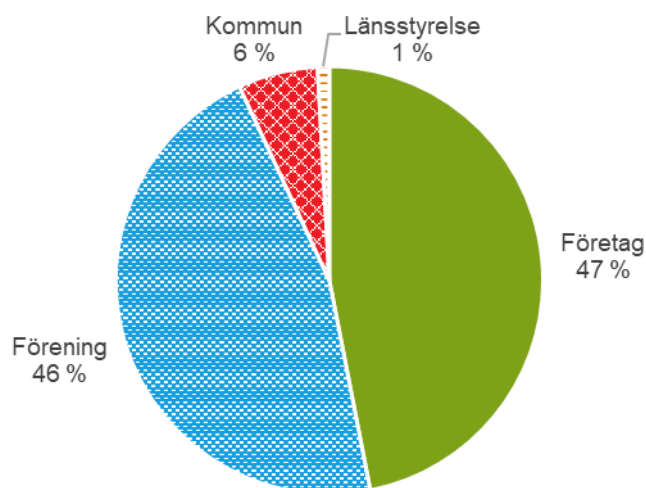
Över en fjärdedel av alla personer som bredbandsstödet gynnade finns i Västra Götalands län, knappt 39 000 personer (se tabell 30). I en tidigare utvärdering av perioden 2014–2018 (Jordbruksverket 2019a) bedöms Västra Götalands läns fokus att prioritera flera mindre ärenden vara effektivt. Det har lett till många investeringar i utbyggnad av bredbandsnät till en i genomsnitt lägre kostnad per ärende. Andra län med samma tillvägagångssätt är Dalarnas län och Västerbottens län (se tabell 30). Denna strategi är dock inte den enda framgångsrika: Gävleborgs län har beviljat ungefär lika mycket stöd som Dalarnas län men gynnat dubbelt så många personer, trots betydligt färre ärenden och mer beviljat stöd per ärende. Förhållandena som generar positiva resultat i förhållande till stödets mål varierar på så sätt mellan länen.

Tabell 30 Geografisk fördelning av antalet personer som hittills har gynnats av stöd till bredband (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Län	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Antal personer som hittills gynnats	Andel av gynnad landsbygdsbefolkning (procent)
Blekinge län	15	97,8	2 276	2
Dalarnas län	80	213,4	8 623	6
Gävleborgs län	34	224,9	18 987	13
Hallands län	26	149,9	8 518	6
Jämtlands län	42	217,6	6 508	4
Jönköpings län	12	191,5	2 998	2
Kalmar län	24	253,2	2 196	1
Kronobergs län	22	141,9	4 107	3
Norrbottnens län	25	287,0	814	1
Skåne län	24	427,0	8 089	5
Stockholms län	8	196,9	952	1
Södermanlands län	14	186,2	3 443	2
Uppsala län	16	205,1	8 581	6
Värmlands län	31	242,6	6 764	5
Västerbottens län	81	229,7	9 707	6
Västernorrlands län	29	229,0	5 600	4
Västmanlands län	15	109,8	3 429	2
Västra Götalands län	162	659,7	38 639	26

Län	Antal beviljade ärenden	Beviljat stöd (miljoner kronor)	Antal personer som hittills gynnats	Andel av gynnad landsbygdsbefolkning (procent)
Örebro län	19	152,3	1 999	1
Östergötlands län	25	206,3	7 356	5
Samtliga län	704	4 621,8	149 586	100

Tabell 26 visar att företag har mottagit mer bredbandsstöd (3 miljarder kronor) än föreningar (1 miljard kronor). Trots det har de två typerna av mottagare gynnats ungefär lika många personer, vilket figur 11 visar. Detta innebär att utifrån antalet gynnade personer har föreningar använt stödet mer effektivt.

Figur 11 Fördelning av gynnad landsbygdsbefolkning mellan olika aktörer som genomfört investeringar med bredbandsstöd (delåtgärd 7.3) i landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Slutsatser

Den här uppföljningens syfte är att visa i vilken utsträckning landsbygdsprogrammets stöd till tjänster och infrastruktur 2014–2022 har bidragit till att 1) främja landsbygdens lokala utveckling 2) öka landsbygdens tillgänglighet till och användning av informations- och kommunikationsteknik. De två målen motsvaras av var sitt fokusområde i landsbygdsprogrammet: fokusområde 6B respektive 6C.

I det här avsnittet presenterar vi slutsatser baserade på uppföljningens resultat och svarar på rapportens frågeställningar för respektive fokusområde. Eventuella mönster, avvikelser och sammanhang i samband med frågeställningarnas svar lyfts fram. Slutsatserna som presenteras ligger till grund för innehållet i avsnittet Rekommendationer.

Stöd för att främja lokal utveckling på landsbygden (7.2, 7.4, 7.5, 7.6)

I det här avsnittet presenteras slutsatser om i vilken utsträckning följande fyra investeringsstöd har bidragit till att främja landsbygdens lokala utveckling (fokusområde 6B):

- stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2)
- stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4)
- stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (delåtgärd 7.5)
- stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6).

Slutsatserna bidrar till att besvara utvärderingsfråga CEQ 17.

Större delen av stöden har beviljats och betalats ut

Av den totala budgeten på över 1,2 miljarder kronor för stöd för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) har 1 070 miljoner kronor beviljats. Det innebär att 86 procent av budgeten har beviljats. Av det beviljade stödet har 78 procent (drygt 832 miljoner kronor) betalats ut. Denna andel kan öka och bli upp till 97 procent om alla ärenden som ännu inte har avslutats får sina stöd utbetalade.

Stöd till småskalig infrastruktur (7.2) är det stöd vars budget har beviljats i störst utsträckning (102 procent av budgeten är beviljad). Det stöd vars budget har beviljats i minst utsträckning är stöd till infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (7.5), där 65 procent av budgeten är beviljad. Den låga andelen beror på att Tillväxtverket, som ansvarar för nära hälften av stödets budget, endast beviljat 17 procent av sin budget. Resultatet indikerar att budgeten inte fördelades där behovet

fanns. De handläggande myndigheternas behov av budget för stöden bör därför undersökas inför liknande stöd i framtiden, för att optimera stödets utnyttjande och rikta det dit det behövs. I och med att länsstyrelserna beviljade hela eller mer än sin budget bör fokus för en sådan undersökning vara på liknande myndigheter som Tillväxtverket.

Mest stöd till investeringar i service och fritid

Av hela budgeten för de fyra investeringsstöden som ska främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B) har 61 procent gått till stöd till investeringar i service och fritid (delåtgärd 7.4). Detta stöd har en budget på knappt 758 miljoner kronor, varav cirka 679 miljoner kronor har beviljats.

En stor del av stödet till investeringar i service och fritid har beviljats till dagligvarubutiker, närmare bestämt 436 miljoner kronor. Av detta har totalt 93 procent betalats ut. Majoriteten av investeringarna har handlat om nybyggnad, ombyggnad och upprustning samt utrustning.

Investeringar sker mestadels i norra Sverige

Stöden för att främja lokal utveckling på landsbygden är förhållandevis utspridda i landet, men till viss del är de koncentrerade till norra Sverige. Där har exempelvis Norrbottens län mest stöd beviljat (137 miljoner kronor) och utbetalat (115 miljoner kronor). Länet har även det högsta genomsnittliga beviljade stödet per ärende (nästan 900 000 kronor). Gotlands län har varit mest effektivt och betalat ut nästan allt stöd som har beviljats.

Över hälften av allt beviljat stöd inom fokusområdet har beviljats till mellanliggande län, det vill säga län där mellan 20 och 50 procent av befolkningen bor på landsbygden. Denna kategori har beviljats drygt 597 miljoner kronor i stöd och har omfattats av 1 098 ärenden. Kategorin landsbygdslän ligger inte långt efter med ett beviljat stöd på cirka 414 miljoner kronor. Landsbygdslän är län där över 50 procent av befolkningen bor på landsbygden.

På kommunnivå visar sig mest stöd ha gått till landsbygdskommuner. Landsbygdskommuner har beviljats 522 miljoner kronor i stöd och har omfattats av 1 008 ärenden. Stödet som har beviljats till denna kategori utgör knappt 49 procent av det totala beviljade stödet. En nästan lika stor andel (47 procent) har beviljats till mellanliggande kommuner.

Skillnaden i resultat på länsnivå och kommunnivå kan vara en indikation på hur just kommunerna kan vara en viktig administrativ avgränsning som möjligen bättre än länen reflekterar hur mycket stöd som har gått till landsbygdsområden.

Nära en tredjedel av landsbygdsbefolkningen har gynnats av stöden

Av den totala landsbygdsbefolkningen på drygt 7 400 000 personer som landsbygdsprogrammet utgår ifrån har cirka 30 procent gynnats av stöden för att främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6B). Målet är att knappt 36 procent ska gynnas till år 2025. Det innebär att stöden är några procentenheter från att uppnå målet. Antalet personer som förväntas gynnas när alla fyra stöd betalats ut är knappt 39 procent, vilket är högre än målet. Sannolikheten att färre personer gynnas än målet är liten, eftersom bortfallet mellan förväntade och hittills gynnade personer endast är 5 procent. Det finns därmed en god möjlighet att stöden för att främja lokal utveckling på landsbygden uppnår det målvärde som är satt i landsbygdsprogrammet.

Av de fyra stöden har flest gynnats av stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4), knappt 59 procent av den gynnade landsbygdsbefolkningen. Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2) gynnade minst andel, 2 procent. Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer (delåtgärd 7.6) har gynnade 29 procent och stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt turistinformation (delåtgärd 7.5) har gynnade 11 procent av den gynnade landsbygdsbefolkningen.

Stöd för att öka informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (7.3)

I det här avsnittet presenteras slutsatser om i vilken utsträckning stöd till bredband (delåtgärd 7.3) har bidragit till att öka informations- och kommunikationsteknik på landsbygden (fokusområde 6C).

Bredbandsstödet har beviljats över budgeten men allt är inte utbetalat

Det har beviljats 4,6 miljarder kronor i stöd till bredband, vilket motsvarar 103 procent av budgeten. Av det beviljade stödet har 64 procent betalats ut. Andelen utbetalt stöd kan bli cirka 97 procent om ärenden som fortfarande är aktiva avslutas och får resten av sitt stöd utbetalat. Hur stor andel av det beviljade stödet som har betalats ut varierar mellan länen.

Störst andel av stödet har gått till fibernät och företag

Bredbandsstödet har främst gått till företag, som står för 67 procent av det beviljade stödet. Det är mer än dubbelt så mycket stöd som till föreningar, som har beviljats 24 procent. Företag och föreningar har dock gynnade ungefär lika många personer på landsbygden. Sett till antalet ärenden gällde 360 ärenden stöd till företag och 242 ärenden stöd till föreningar.

Merparten av stödet (98 procent) har gått till investeringar i fibernät. En liten andel av allt stöd har gått till investeringar i fiber i kombination med trådlöst nät (2 procent) och trådlöst bredbandsnät (mindre än 1 procent).

Bredbandsstödet koncentrerat till södra Sverige

Stora delar av stödet har gått till Sveriges södra delar, framför allt till Västra Götalands län och Skåne län. Västra Götalands län har beviljats 660 miljoner kronor i stöd, motsvarande 14 procent av allt beviljat stöd och 162 ärenden. Jämförelsevis har Skåne län beviljats 427 miljoner kronor i stöd, vilket motsvaras av 9 procent av allt beviljat stöd och 24 ärenden. Över hälften av alla ärenden som gäller föreningar (53 procent) omfattas av föreningar i Västra Götaland.

Flest personer har gynnats av bredbandsstödet i Västra Götalands län, där drygt en fjärdedel av alla gynnade personer finns. I länet har stödet fördelats över ett förhållandevis stort antal ärenden med ett lägre beviljat belopp per ärende, vilket ses som effektivt. Dock visar uppföljningen att detta sätt att fördela stödet inte passar alla län. Det finns exempel på län som har haft färre ärenden men ett högre genomsnittligt beviljat stöd per ärende, samtidigt som fler personer har gynnats än i län med samma tillvägagångssätt som i Västra Götalands län. Ytterligare en påverkande faktor är de allmänt höga utbyggnadspriserna i vissa län.

Målet för bredbandsstödet långt ifrån uppnått

Genom stödet har ungefär 2 procent av den totala landsbygdsbefolkningen på drygt 7 400 000 personer gynnats av en ökad tillgång till bredband. Målet är att cirka 4,9 procent av landsbygdsbefolkningen ska gynnas av stödet, vilket innebär att målet inte är nått. Den gynnade andelen kommer att öka något framöver, i samband med att ännu oavslutade ärenden slututbetalas. Men trots det är det osannolikt att målet nås.

De som sökte bredbandsstöd fick i sin ansökan ange hur många personer de förväntade sig skulle gynnas av investeringen. Sammantaget förväntade sig de som sökte stödet att det skulle gynna cirka 4,5 procent av landsbygdsbefolkningen. Det förväntade värdet var alltså lägre än målet på 4,9 procent. Det innebär att även om den förväntade andelen skulle visa sig stämma kommer målet inte att nås. För det krävs att de ännu oavslutade ärendena gynnar fler än förväntat. Det är osannolikt – ärendena som redan är slututbetalda har nämligen inte gynnats fler än vad som förväntats.

Det finns troligen flera orsaker till att målet inte kommer att nås. En anledning är att det är för få gynnade personer per ärende. Det finns flera ärenden som har gynnats färre än 100 personer. I genomsnitt har varje investering gynnats 356 personer, vilket är ett relativt litet antal. Det är ett oväntat resultat utifrån en tidigare utvärdering av bredbandsstödet, som

visade att stödet gynnar tätare landsbygdsområden med de bästa infrastrukturmässiga förutsättningarna samt större projekt (se Cras, Gunnarsdotter & Jonsson, 2019). Utvärderingen uppskattade också att målet för stödet skulle nås. Men trots större fokus på tätare områden och större projekt nås alltså inte målet, vilket den här uppföljningen visar.

Flera ärenden som har beviljats stöd har alltså gynnat färre personer än vad den som söker stöd har uppskattat i ansökan. Det är därför tydligt att man vid handläggningen av ansökan behöver bedöma hur rimlig uppskattningen är. Vid en sådan rimlighetsbedömning är det dock viktigt att ha i åtanke att mycket glesa områden med få invånare också har behov av stöd, vilket utvärderingen av Cras, Gunnarsdotter & Jonsson (2019) lyfter fram.

Referenser

- Europeiska kommissionen (2020). *Topic 1: Percentage/share of rural population benefiting from new/improved services/infrastructures (2014-2020) – Working Package 1 ‘Assessment of RDP effects on achieving balanced territorial development of rural economies and communities’ - Thematic Work.*
https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/twg8_working_package_1_topic_1.pdf.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005.
- Eurostat (u.å.). *Methodology - Rural development.*
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/rural-development/methodology>.
[2022-06-13]
- Jordbruksverket (2019a). *Landsbygdsprogrammet 2014–2018. Resultat och förväntade effekter.* Utvärderingsrapport 2019:13.
https://www2.jordbruksverket.se/download/18.7466e23816cb50dcb904728b/1566457119925/utv19_13.pdf.
- Jordbruksverket (2019b). *Sweden - Rural Development Programme (National).*
<https://jordbruksverket.se/download/18.722a20fe17c2a2470534e545/1634289546195/Landsbygdsprogrammet-2014-2020-tga.pdf>.
- Cras, P., Gunnarsdotter, Y. & Jonsson, Y. (2019). *Utvärdering av stöd till utbyggnad av bredband. Slutrapport.* Utvärderingsrapport 2019:7. Jordbruksverket.
https://www2.jordbruksverket.se/download/18.1ed122e116b4458a08dfc06/1560234166273/utv19_7.pdf. [2022-05-10]
- Tillväxtanalys (2014). *Bättre statistik för en bättre regional- och landsbygdsolitik.* Rapport 2014:04.
https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f3a9/1586366195534/rapport_2014_04_rev1.pdf.
- Tillväxtverket (2021). *Tillgänglighet till kommersiell och offentlig service 2021.* Rapport 0369.
<https://tillvaxtverket.se/download/18.70a5c609179ef9e2050381/1623226054462/Tillg%C3%A4nglighet%20till%20kommersiell%20och%20offentlig%20service%202021%20klar.pdf>.

Tillväxtverket (2022). *Utveckla infrastruktur för turism*.

<https://tillvaxtverket.se/4.317471ab17ee3fe320c30693.html>. [2022-06-10]

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Jordbruksverket

551 82 Jönköping

Telefon 036-15 50 00 (vx)

jordbruksverket@jordbruksverket.se

www.jordbruksverket.se

UPP22:5

